ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

№ 54 (10.480).
1993 йил 11 май сешанба
Нархи 8 сўм.

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА.

Вилоят ижтимоий–сиёсий газетаси

СЕШАНБА, ПАЙШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ПУЛ МУОМАЛАСИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ВА РЕСПУБЛИКА ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШНИ КУЧАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Пул муомаласини янада тартибга солиш, республика аҳолисини ижтимоий ҳимоялаш ва истеъмол бозорини муҳофаза қилишни кучайтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади**:

1. Ўзбекистон Жамғарма банки:

шу йил 10 майдан бошлаб омонатларга пулни фақат Ўзбекистон Республикаси аҳолисидан паспортлар асосида қабул қилсин;

бир ой муддатда омонатчиларнинг ҳисоб варақаларини текшириб чиқсин ҳамда собиқ СССРнинг бошқа республикаларида яшовчи шахсларнинг омонатларини аниқлаб, улар юзасидан операциялар ўтказиш тўхтатилсин.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ўзбекистон Жамғарма банки билан биргаликда собиқ СССР республикаларининг марказий (миллий) ва жамғарма банклари билан келишиб, мазкур омонатларни ҳисоб варақалари эгалари истиқомат қиладиган жойга ўтказиш тўғрисидаги масалани ҳал қилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, 1993 йил 10 майдан бошлаб 25 минг сўмгача турадиган моллар фақат купонлар бўйича, 25 минг сўмдан ортиқ турадиган моллар чеклар, чек дафтарчалари бўйича ёки омонатчиларнинг топширувига биноан уларнинг банк муассасаларидаги ҳисоб варақаларидан пул ўтказиш йўли билан сотилади.

Марказий банк Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги, Давлат ҳисоб ва истиқболни белгилаш комитети билан биргаликда купонлар бериш миқдори жадвалини ўзгартириш тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига бир ҳафта муддатда таклифлар киритсин.

3. Ўзбекистон Жамғарма банкининг муассасалари 1993 йил 10 майдан бошлаб чекларни ва чек дафтарчаларини фақат Ўзбекистон Республикаси фуқароларига берсин. Эгасининг номи ёзилган ҳисоб-китоб чеклари фақат паспортга биноан ёзиб берилиши лозимлиги ҳақидаги тартибга қатъий амал қилинсин. Республиканинг тегишли ҳудудида шу тартибга риоя этилишини таъминлаш учун шахсий жавобгарлик Ўзбекистон Жамғарма банки бўлимларининг бошқарувчилари зиммасига юклансин.

Савдо ташкилотларининг раҳбарлари чек ёки чек дафтарчаси кимнинг номига берилган бўлса, моллар фақат ўша шахсга сотилиши тўғрисида белгиланган тартибга риоя қилиниши учун шахсан жавобгар эканликлари ҳақида огоҳлантирилсин. Чекларни ёки чек дафтарчаларини бошқа шахсларга бериш тақиқланади.

4. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ва унинг жойлардаги идоралари купонларнинг пинхона бозорга чиқиш йўлларини аниқлашни таъминласин, купонларнинг қонунга хилоф равишда сотилиши ва сотиб олинишига йўл қўймаслик юзасидан амалий чораларни кўрсин, марказий банкнинг, корхона ва муассасаларнинг раҳбарлари иштирокида оммавий ахборот ва тарғибот воситаларида тушунтириш ишларини мунтазам равишда ўтказиб турсинлар.

5. Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида молларни купонлар, талонлар, чеклар ва чек дафтарчалари асосида сотиш юзасидан белгиланган тартибга риоя этилиши устидан назоратни кучайтирсинлар ва мазкур талаб сўзсиз бажарилишини таъминласинлар.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимлари, Ўзбекбирлашув, «Ўзбексавдо» давлат уюшмасининг раислари, савдо тармоғига эга бўлган вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари ўзларига қарашли ҳудудларда ва ташкилотларда мол сотишнинг мазкур тартибига риоя этилиши учун, шунингдек, истеъмол бозорини ҳимоя қилиш борасида чоралар амалга оширилиши ҳамда молларнинг республика ташқарисига ташиб кетилиши ҳолларининг олди олиниши учун шахсан жавобгар эканликлари ҳақида огоҳлантирилсин.

Мазкур тартиб бузилган ҳолларда айбдор шахсларга нисбатан жиноий жавобгарликка тортишгача бўлган қаттиқ жазо чоралари кўрилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки:

Ўзбекистон Республикаси билан МДҲдаги ўз миллий валютасини жорий этувчи мамлакатлар ўртасидаги банклараро битимларнинг марказий (миллий) банкларда очилган ваколатлик варақалари орқали ҳисоб-китобларни уюштириш қисмини зудлик билан қайта кўриб чиқсин;

Ўзбекистон Республикаси тижорат банкларининг МДҲдаги ўз миллий валютасини жорий этган мамлакатлар билан Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки ваколатлик ҳисоб варақасини четлаб бевосита ҳисоб-китоб қилишлари тақиқлаб қўйилсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки билан Молия вазирлиги Қирғизистон Республикаси марказий банкининг ўзаро ҳисоб-китоб варақалари балансларида акс этган қарз мажбуриятларини 10 кун муддатда тартибга солсинлар.

8. Ўзбекистон Республикаси корхоналари, ташкилотлари (савдо ва аҳолига пулли хизмат кўрсатувчи ташкилотлардан ташқари) рубль тарзидаги нақд пулга мол-моддий бойликлар бериш ва хизмат кўрсатишни тўхтатсинлар. Ўзбекистон Республикасининг банк муассасалари уларда касса талабномаларидагидан ортиқча нақд пул қандай пайдо бўлгани аниқлангунга қадар бу пулни алоҳида ҳисоб варақасига ёзиб қўйсинлар.

Касса операцияларини юритиш қоидаларига риоя этмаслик ҳоллари аниқланган тақдирда банк муассасалари, молия органлари мазкур тартиббузарликка йўл қўйган мансабдор шахсларга нисбатан уч ойлик мансаб маоши миқдорида жарима солсинлар.

9. Ўзбекистон Республикаси банк муассасалари, алоқа бўлимлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 6 апрелдаги 166-сон қарори сўзсиз бажарилишини назорат қилишни кучайтирсинлар ва таъминласинлар.

10. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Ўзбекистон Республикасида яшамайдиган шахсларга автомототранспорт, шу жумладан ишлатилган автомототранспортдан фойдаланиш ва уларни сотиш ҳуқуқини берувчи ишончнома расмийлаштиришни вақтинча тақиқлаб қўйсин.

11. «Ўзшартномасавдо» давлат уюшмаси, таъминот-сотиш, савдо ташкилотлари ва Ўзбекистон Республикасининг бошқа хўжалик субъектлари МДҲнинг ўз миллий валютасини чиқариш ниятида бўлган мамлакатлари тегишли хўжалик идоралари билан маҳсулот етказиб бериш ва хизмат кўрсатиш юзасидан илгари тузилган шартномаларни ўз вақтида қайтадан кўриб чиқсинлар.

12. Ўзбекистон Республикаси давлат божхоналар комитети (ўртоқ Абдуғаниев): республика ташқарисига мол-моддий бойликлар фақат белгиланган тартибда, шу жумладан ҳукуматлараро битимлар юзасидан берилган рухсатномалар асосидагина чиқарилсин, бунинг учун олдиндан албатта ҳақ тўлаб қўйилган бўлиши (олдиндан ҳақ тўлаш тартиби банклар ўртасидаги битимлар билан белгиланади) ёки моллар бартер усулида ҳамда клиринг бўйича илдамроқ етказиб берилиши шарт;

чорва ва паррандаларни республика ташқарисига чиқариш вақтинча тақиқлаб қўйилсин;

мол-моддий бойликларни қонунга хилоф равишда олиб чиқиш, рухсатномалар бериш ва бошқа тарздаги тартиббузарлик юзасидан аниқланган ҳамма далиллар умумлашган ахборот тарзда ҳар ойда Вазирлар Маҳкамасига, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига ва ҳокимликларга юбориб турилсин.

13. Мол-моддий бойликлар қонунга хилоф равишда олиб кетилишига йўл қўймаслик мақсадида божхона постлари бўлмаган жойларда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, ҳокимликлар Ички ишлар вазирлиги билан биргаликда ва маҳаллий Советлар депутатларини, посёлка, қишлоқ Советлари ва маҳалла қўмиталари фаолларини жалб этиб, муваққат қўшимча постлар ташкил этсинлар.

Ушлаб қолинган юк ва бошқа моддий бойликлар айбдор шахсларга нисбатан қонунга мувофиқ чора кўриш учун ҳудудий божхона маҳкамаларига мажбурий тартибда топширилсин.

14. Вазирлар Маҳкамаси (ўртоқ Жўрабеков) собиқ СССР республикаларидан саёҳатчиларнинг уюшган ҳолда ва уюшмаган тарзда республикага келиши ва бу ерда бўлишини тартибга солиш масалаларини бир ҳафта муддатда кўриб чиқсин.

15. Ҳаво транспортида юк олиб юриш меъёри 40 килограмм (шундан бепули — 20 килограмм), темир йўл транспортида 60 килограмм (шундан бепули — 36 килограмм) қилиб белгилансин.

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиация компанияси, Ўрта Осиё темир йўли Ўзбекистон Республикаси божхоналар комитети ва Ички ишлар вазирлиги билан биргаликда юк олиб юришнинг белгиланган меъёрига қатъий риоя этилишини таъминласинлар.

16. Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 22 декабрдаги 584-сон қарорига 1-илованинг бешинчи бандидаги 2-абзац ва Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 28 декабрдаги 593-сон қарори учинчи бандидаги 3-абзац амал қилиши 1993 йил 10 майдан бошлаб бекор қилинсин.

17. Қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1993 йил 5 май.

• *У кунлар шуҳрати сўнмайди*

● Суратда: гулчамбар қўйиш пайти. (ЎзА).

ГУЛЧАМБАРЛАР ҚЎЙИЛДИ

Республикамизда фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 48 йиллиги кенг нишонланди. Шаҳар ва қишлоқларда уруш ва меҳнат фахрийлари билан учрашувлар бўлиб ўтди, инсониятни фашизм балосидан ҳалос этиш йўлида жонини қурбон қилган юртдошларимизнинг сўнмас хотираси ёдга олинди, ғалабани яқинлаштиришга ҳисса қўшган отахон ва онахонларга таъзим бажо келтирилди.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов 9 май куни эрталаб республика пойтахтидаги ёдгорлик мажмуида бўлиб, бу ерга йиғилган уруш фахрийларини унутилмас байрам билан қутлади, уларга сиҳат-саломатлик, ёшларни ватанга садоқат руҳида тарбиялашда куч-қувват тилади.

Сўнгра Президент мангу олов ёниб турган Номаълум аскар қабрига гулчамбар қўйди.

Ўзбекистон Олий Кенгаши, Республика Вазирлар Маҳкамаси, уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши, касаба уюшмалари федерацияси, Тошкент вилоят ва шаҳар ҳокимлиги, мудофаа вазирлиги, халқ демократик партияси ва бошқа жамоат ташкилотлари номидан ҳам гулчамбарлар қўйилди.

Шундан кейин Ўзбекистон Президенти И. Каримов, Республика Олий Кенгаши раиси Ш. Йўлдошев, Бош вазир А. Муталов, Вазирлар Маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков ва бошқалар фахрий меҳмонлар учун ажратилган майдончадан жой олдилар.

Ўзбекистон Республикасининг давлат мадҳияси янгради. Миллий гвардия аскарлари уруш ғолибларига ҳурмат бажо келтириб, ҳарбий оркестрнинг тантанавор садолари остида шаҳдам қадам ташлаб ўтдилар.

* * *

Шу куни биродарлик қабристонидаги мотамсаро аёл ҳайкали пойига ҳам гуллар қўйилди.

(ЎзА).

ТОНГОТАР МУБОРАК УЛУҒ ХАЛҚИМГА...

Алишер Навоий номидаги санъат кошонаси байрамона безатилган. Саҳна ҳар қачонгидан гўзал, файзли кўринади. Тўрда буюк замондошимизнинг пурвиқор сурати. Бугун бу ерга абадий барҳаёт Ғафур Ғуломни олқишлаш ниятида адабиётимизнинг, шоир истеъдодининг мухлислари, жамоатчилик вакиллари, алломанинг қариндош-уруғи, фарзандлари, невараю эваралари келишган.

Соат 17.00. Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримов, Олий Кенгаш Раиси Ш. Йўлдошев, Бош вазир А. Муталов, Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков, адабиёт ва санъат намояндалари саҳна тўридан жой оладилар.

Ўзбекистон халқ шоири, академик Ғафур Ғулом таваллудининг 90 йиллигига бағишланган тантанали кечани Республика Бош вазирининг ўринбосари, юбилей комиссияси раиси М. Қорабоев очиб, Ўзбекистон халқ шоири А. Ориповга сўз берди.

Тантанали йиғилишда Ўзбекистон Халқ ёзувчиси Саид Аҳмад, Ўзбекистон Халқ шоири Иброҳим Юсупов, Ғафур Ғуломнинг қизи, ёзувчи Олмос буюк шоир ҳақидаги хотираларидан сўзлаб бердилар.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов йиғилишда сўзга чиқди.

Ғафур Ғулом таваллудининг 90 йиллигига бағишланган анжуман санъат усталари ва ижрочи ёшларнинг катта концерти билан ниҳоя топди.

ЎзА мухбири.

Ислом КАРИМОВ:

ЯНГИ ВАЛЮТАГА ЎТИШ ИНҚИЛОБ БИЛАН БАРОБАРДИР

Ўзбекистон Олий Кенгаши ўн иккинчи сессиясида республиканинг ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг муҳим масалалари муҳокама қилинди. Шулардан бири «Ўзбекистон Республикасининг пул тизими тўғрисида»ги қонун лойиҳасидир. Республика Президенти мазкур масала юзасидан нутқ сўзлади.

Ҳурматли депутатлар! Сессия кун тартибидаги масалалар сирасида «Ўзбекистон Республикасининг пул тизими тўғрисида»ги қонун лойиҳаси алоҳида аҳамиятга эгадир. Шу боисдан ҳам мен мустақил республиканинг Президенти сифатида бу масалага ўз муносабатимни билдиришни истардим.

Биз мустақил давлат бўлдик. Лекин ҳар соҳада мукаммал мустақиллик даражасига етдикми, деган савол туғилади. Биз ҳозирча сиёсий мустақилликка эришдик. Мустақилликнинг иқтисодий асосларини эса бир кунда яратиб бўлмайди. Иқтисодий мустақилликка эришиш учун, аввалambор, хом ашё базаларимизни, саноатимизни, қазилма бойликларимизни мавжуд салоҳиятимизни ишга солишимиз керак. Токи халқ хўжалигимиз мустақил тарзда узлуксиз ишлай олсин. Ҳозирги пайтда биз ана шу мақсад учун замин яратишимиз керак. Чунки собиқ Иттифоқ таркибида бўлганимизда биз яхлит катта халқ хўжалигининг бир бўлаги эдик. Лекин республиканинг ўз ўрни, ҳиссаси сезилиб турарди, миллий даромад ҳосил қилиш борасида ҳиссамиз тахминан 6 фоизни ташкил қилар эди. Собиқ Иттифоқ таркибида бўлган давлатларнинг халқ хўжалиги шу даражада чамбарчас боғланиб кетганки, ҳозирги кунда уларни бир кунда узиб қўйиш ёки мустақил, алоҳида ишлашини таъминлаш мумкин эмас. Гарчанд мустақил бўлганимизга эндигина икки йил тўлаётган бўлса-да, ишлаб чиқаришда, қазилма бойликлардан фойдаланишда, хом ашё базасини мустаҳкамлашда ва ташқи иқтисодда унча-мунча ютуқларга эришдик. Лекин биз иқтисодий соҳанинг кўп тармоқларида ҳар томонлама Россияга боғлиқ бўлганимизни яна такрорлаб ўтишга тўғри келади.

Бунга мисоллар жуда кўп. Биргина ёнилғи-энергетика ресурслари масаласини олайлик. Гап фақат бензин ёки керосин устида эмас. Агар биз алоқамизнинг шу қиррасини узиб қўйсак оқибатда нима бўлишини бир ўйлаб кўрайлик: трактор заводимизда ишлаб чиқариш тўхтайди, авиация заводида яратилган янги самолётларимиз учолмай қолади ва ҳоказо. Мана, биргина соҳада алоқаларнинг узилиши оқибатида келиб чиқадиган муаммолар.

Ўзбекистоннинг ҳозирги таъминотига шу нуқтаи назардан баҳо берадиган бўлсак, ташиб келтириладиган молларнинг 60—65 фоизи Россия билан боғлиқдир. Булар нималардан иборат эканини такрорлаб ўтишимнинг ҳожати бўлмаса керак. Саноат, ишлаб чиқариш соҳасида, қишлоқ хўжалигида ишлайдиган одамларимиз, мутахассислар ҳам, колхоз раислари ҳам, хўжалик раҳбарлари ҳам буни жуда яхши тушунишади. Бир кун узилиш бўлса, бунинг таъсири ҳамма жойда — хўжаликларимизда, оддий фуқаролар дастурхонида яққол сезилади. Ҳолбуки, мустақил давлат бошқа давлатлардан айри тарзда иқтисодий ҳур бўлиши учун ўз пулига, ўзининг миллий валютасига эга бўлмоғи керак. Бу — иқтисодий мустақилликнинг асосий шартларидан биридир.

(Давоми иккинчи бетда).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ИЖОДКОР ЁШЛАРНИНГ УЙ-ЖОЙ ШАРОИТИНИ ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон ижодкор ёшларини давлат йўли билан қўллаб-қувватлаш чоралари тўғрисида»ги 1992 йил 28 август фармонини бажариш юзасидан, Ўзбекистон Республикаси ижодкор ёшларининг энг муҳтож қисми уй-жой шароитини яхшилаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари 1993 йилда Нукус шаҳрида ва барча вилоятларнинг марказларида 30 хонадонли, Тошкент шаҳрида 60 хонадонли уй-жой биноларини қуриб битказсинлар. улардаги ҳамма хонадонлар фақат ижодкор ёшларнинг турар-жой шароитларини яхшилаш учун мўлжалланган.

2. Ўзбекистон Республикаси давлат ҳисоб ва истиқболни белгилаш комитети ҳамда Молия вазирлиги Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари билан биргаликда шу мақсадлар учун материаллар ва асбоб-ускуналар қиймати ортишини ҳисобга олиб зарур маблағ ўз вақтида ажратилишини таъминласинлар.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари мазкур бинолардаги қурилишнинг бориши ва қурилиш-монтаж ишларининг бажарилиш ҳажмлари ҳақида ой сайин Вазирлар Маҳкамасига маълумот бериб турсинлар.

4. Қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Вазирлар Маҳкамасининг ижтимоий масалалар, фан ва маданият бўлими ҳамда ҳудудий-ташкилий бўлими зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И.КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри, 1993 йил, 8 май.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

1993 ЙИЛДА КУПОН БЕРИШНИНГ ЯНГИ ТАБАҚАЛАШТИРИЛГАН ЖАДВАЛИНИ БЕЛГИЛАШ ТЎҒРИСИДА

Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 5 майдаги 204-қарорига мувофиқ 25 минг сўмликкача бўлган молларни сотишнинг янги шартлари белгилаб қўйилиши муносабати билан Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Шу йил 10 майдан бошлаб бериладиган купонлар миқдорини аниқлашнинг янги табақалаштирилган жадвали иловага биноан белгилансин.

2. Мулкчиликнинг ҳамма шаклларидаги министрликлар, идоралар, уюшмалар, концернлар, корхоналар, ташкилотлар ва хўжаликлар зарур миқдордаги купонлар учун тегишли банк муассасаларига 1993 йил 15 майга қадар талабнома топширсинлар ва шу йилнинг май ойи учун купонлар 20 майгача берилишини таъминласинлар.

3. Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 31 мартдаги 166-қарорига илова кучини йўқотди, деб ҳисоблансин.

4. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари ўртоқ Б. Ҳамидов зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1993 йил 10 май.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИГА ИЛОВА

1993 ЙИЛГИ ҚАЙД ЭТИЛГАН ДАРОМАДЛАР БЎЙИЧА БЕРИЛАДИГАН КУПОН МИҚДОРИНИ АНИҚЛАШ ЖАДВАЛИ

Иш ҳақи, пенсия, стипендия ва қайд этилган бошқа даромадлар миқдори (солиқлар ва ушлаб қолинган пуллардан ташқари)	Бериладиган купон миқдори
3000 сўмгача	1500
3001—5000 сўм	1500 плюс 3000 сўмдан ортиқ пулнинг 25 фоизи
5001—10000 сўм	2000 плюс 5000 сўмдан ортиқ пулнинг 20 фоизи
10001 сўм ва ундан ортиқ	3000 плюс 10000 сўмдан ортиқ пулнинг 15 фоизи

Ислом КАРИМОВ:

ЯНГИ ВАЛЮТАГА ЎТИШ ИНҚИЛОБ БИЛАН БАРОБАРДИР

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Валютамиз тўғрисида жуда кўп мунозаралар бўлмоқда. Олдинги сессиямизда ҳам шу залда бу масала бўйича ўзаро фикр алмашиб олган эдик. Бугунги кунга келиб нега яна шу мавзу кун тартибига чиқарилди? Ўзбекистонни таъминот масаласида ипсиз боғлаб қўйишга уринишлар давом этаверар экан, ўзимизнинг валютамизни муомалага чиқаришга албатта эҳтиёж бўлади. Воқеаларнинг ривожи ҳаммамизни шунга даъват этмоқда. Россияда пулнинг қадрсизланишини бир кузатиб кўринг: Бугун 800—900 сўмнинг қадри — 1 доллар. Эртага бу нисбат бирга минг бўлиши аниқ. Россия рублининг қадри кун сайин янада пасайиши муқаррардир. Россияда 25 апрелда ўтказилган референдум пайтидаги сиёсий курашларда жуда катта ваъдалар берилди ва шу ваъдаларни бажариш учун ҳеч қандай товар билан таъминланмаган тахминан икки ярим триллион рубль обороттга ташланди. Буларни пул эмас, қуруқ қоғоз дейиш мумкин. Референдумдаги мусобақа халққа ана шуни олиб келди. Ана энди ақлни пешлаб ўйлаб кўрайлик: рубль зонасидаги ҳар қайси давлат мол билан таъминланмаган пулни сочаверса, нима бўлади? Пулнинг қадри, қиймати қандай бўлади? Кеча агар бирон молнинг пулга нисбати бир сўмга тўғри келган бўлса, биз эртага яна мол билан таъминланмаган 2 сўмни муомалага чиқарсак, шу молнинг пулга нисбати 3 сўмга тўғри келмайдими? Бу оддий ҳақиқат-ку. Шу жиҳатдан Россиянинг аҳволи жуда оғир, рублнинг қадри эса ундан ҳам мушкулроқ. Шу нуқтаи назардан қараганда, Ўзбекистон ўзининг миллий валютасига ўтиши керак. Бу масалада биз кўп бош қотирдик. Очиғини айтсам, бир йилдан бери бу масала билан шуғулланяпмиз. Дунёдаги энг йирик, нуфузли банклар, етук мутахассисларни таклиф этиб, шу соҳада тайёргарлик кўряпмиз. Бу сир эмас. Ҳозир барча вилоятларимизнинг банкларида чет элда тайёрлатиб келинган миллий валюта сақланмоқда. Биз пулимизни «сўм» деб атаймиз. Бу ҳеч кимга сир эмас. Бу масалада биз катта тайёргарлик кўрганмиз, ўз пулимизни чиқаришга шаймиз. Бу — масаланинг бир томони.

Лекин масаланинг ана шу жиҳати амалга оширилиши иккинчи муаммони келтириб чиқаради. Биз пулимизни муомалага чиқардик, дейлик. Хўш, унинг оқибати, тақдири нима бўлади? Бу кишини ташвишга соладиган оғир саволдир. Яна такрорлайман: истиқлолимизни мустаҳкамлаш уни барқарор иқтисодий йўлга солишимиз учун албатта миллий пулимизни чиқаришимиз керак. Лекин оқибати нима бўлади? Ўзаро ҳисоб-китобларимиз қандай амалга оширилади?

Янги пулимизнинг муомалага чиқарилиши яна бир муаммони кўндаланг қилиб қўяди. Аввало, биз чет мамлакатлар билан муносабатларимизни қайта-қайта кўриб чиқишимизга тўғри келади. Бундан ташқари, тағин ўйлаб кўрадиган жиҳатлар пайдо бўлади, яъни биз республикадан ташқарига чиқарадиган ва республикага ташқаридан ташиб келтириладиган молларнинг мувозанати, нисбати қандай бўлади? Биз ташқарига чиқарадиган молнинг ҳажми кўпроқ бўладими ёки олиб кириладиганими? Агар биз шу нисбатни ҳисобга олмасак, эртага нима бўлади? Хўп, пулни чиқардик, дейлик. Унда бизнинг сўмимизга ташқаридан ким мол сотади? Россияга, Украинага, Беларусга, бошқа давлатларга Ўзбекистоннинг сўми керак эмас. Туркманистон ёки Қозоғистонга ҳам бизнинг сўмимиз керак эмас. Айтмоқчи бўлган фикрим шундан иборатки, бизлар четга, қўшни давлатларга сотадиган мол нисбати қанча кўп бўлса, бизда чет элларнинг валютаси — у сўм бўладими, рубль бўладими, карбованец бўладими, шунча кўп бўлади. Бу валюталар хазинамизда доим бўлиб туриши керак. Шунда биз хоҳлаган пайтимизда уларнинг молини ўз пулларига сотиб олишимиз мумкин. Шундай даражага эришсак, шунга шароит туғдириб берсаккина, ўз пулимизга ўтишимиз мумкин. Бошқа йўл йўқ. Агар шуни қилмасак, боя айтилган қийинчиликлар келиб чиқади.

Масаланинг яна бир нозик жиҳати хусусида икки оғиз сўз. Бизнинг чет эл валюта жамғармамиз бақувват бўлиши керак. Шундай жамғармага эга бўлишимиз керакки, хоҳлаган пайтда — маркагами, доллargaми, фунт-стерлинггами истаган нарсамизни сотиб олиш учун қурбимиз етсин. Бунга нималар эвазига эришиш мумкин? Тўғри осонгина йўлни танлашимиз мумкин: четга фақат пахта ёки бошқа маҳсулотларимизни сотиб, эвазига шундай валюталарга эга бўламиз. Аввалги сессиялардан бирида айтган эдим: Ўзбекистоннинг экспорт имкониятини кучайтирмасак, Ўзбекистоннинг хом ашёсини эмас, тайёр маҳсулотини четга сотмасак, бизга валюта келмайди деб. Ўзингиз бир ўйлаб кўринг: қачонгача пахта сотамиз? Қачонгача олтин сотамиз? Ахир буиақада биз бола-чақаларимиз учун мерос қолдириш ўрнига келажак авлодга нисбатан хиёнат қилган бўламиз. Буни мардона тан олишимиз керак. Пахтани ўзимизда тайёр маҳсулотга айлантириб, одамларимизни иш билан таъминлаб, ишлаб чиқарган маҳсулотимизни четга қимматроққа сотиб, иқтисоднётимизни кучайтирибгина юксак тараққий топган давлатлар қаторига қўшилишимиз мумкин. Агар шундай қилмасак валютанинг келиши фақатгина, ҳали айтганимдек, осон, лекин нотўғри йўл билан қўлга киритилиши мумкин. Яна такрорлайман: бу нафақат келажак авлод учун, балки бугунги кунимиз, ҳозирги авлодимиз учун ҳам нобоп йўлдир.

Яна республикага четдан ташиб келтирилаётган маҳсулотлар хусусидаги масалага қайтмоқчиман. Ўзбекистонга Россиядан 10 миллион тонна нефть маҳсулотлари ташиб келтирилади. Чунки нефть маҳсулотларимиз етишмайди. Иккинчи манбамиз — Туркманистон. Ўзимизнинг қардош, жондош Туркманистонда имконият кўпроқ бўлса, шу ердан олиб келамиз, деган ниятда у ерга бориб шартномалар туздик. Лекин Туркманистоннинг нефти ўзига базўр етяпти. Биз улардан мўлжалдаги нефтни оляпмиз. Лекин Россия нефть маҳсулоти масаласида бизни ипсиз боғлаб турибди. Бундан депутатларимиз албатта бохабар бўлишлари лозим. Савол туғилиши мумкин: бошқа республикаларга мурожаат этиш яхшироқ эмасми?

Келинг, Украинанинг тақдирини олайлик. Украинанинг эҳтиёжи учун 50 миллион тонна нефть керак. 1993 йилда Россия Украинага 12 миллион тоннагина нефть беришни ваъда қилмоқда. Украинанинг ўзи оғир аҳволда. Карбованецнинг қадри тушаётганининг асосий сабабларидан бири ҳам шу.

Яқинда Украина Министрлар Советининг Раиси Кучма Форс кўрфазига, араб мамлакатларига ҳам бориб келди. Украина четдан нефть келтириш учун денгиз йўлига эга. Нефтни денгиз орқали олиб келганда ҳам маҳсулотни кемалардан цистерналарга қуйиб олиш учун турли эстакадалар қуриш керак экан. Бу эса қўшимча миллиард-миллиард маблағ сарфланишини талаб қилади. Бу масалани ҳал этмас экан, Украина Россияга шунча кўп илтимос қилишга мажбур бўлади. Хулоса шуки, Украинага ҳозир фақат Россиядан нефть олиш фойдали. Яна бир марта такрорлайман: темир йўл, денгиз йўли борасида Украинанинг шароити бизникидан анча афзал. Мен доим айтаман: Ўзбекистоннинг энг заиф жойи — коммуникация. Шу жиҳатдан биз фақатгина шимолга чиқишимиз мумкин. Худо кўрсатмасин, шимолга чиқадиган йўлимизни кимдир ёпиб қўйса! Унда дардимизни кимга айтамиз? Мен бу масалага алоҳида эътибор қилаётганимнинг сабаби нимада? Бу масаланинг моҳиятини, сиёсий-иқтисодий жиҳатларини чуқур ўрганишимиз керак. Агар кимдир бу ташвишлардан холи бўлса, образли қилиб айтганда, ҳозир ухлаётган, уйқуда бўлса менинг бу ташвишим уни йўлда ҳам, уйда ҳам, тушида ҳам тинч қўймасин. Оғир гап бўлса ҳам айтишим керак: ватанпарварлик тушунчаси ана шунақа масалаларни ҳал этиш орқалигина инсон онгига киради. Ёқилғи масаласида биз мутлақо мустақил бўлишимиз учун камида икки йил керак. Биз Қашқадарёдаги Кўкюмалоқ конини ишга солиш учун чет эллардан мутахассис чақиряпмиз. Уларнинг сармояларини ишлатяпмиз. Бугун ҳам Швейцария банкининг раҳбарларини таклиф этганмиз. Улар билан учрашув чоғида Кўкюмалоқ конини ишга солишимиз учун чет эл сармояси масаласи кўрилади.

Мингбулоқ кони ҳам доим диққат марказимизда. Беш ярим километр чуқурликда жойлашган, бизни қувонтирган битта фавворани ишга тушириш учун бир ярим йил керак экан. Мингбулоқ бизга оллоҳ берган неъматдир. Лекин уни ишга солишимиз керак. Бунинг учун вақт, сармоя зарур. Чет мамлакатларнинг кўмаги зарур.

Озиқ-овқат масаласининг муҳимлиги нефть муаммосидан кам эмас. Ҳаммангизга маълумки, буғдой, ғалла маҳсулотларини четдан олиб келяпмиз. Бу масалаларни ҳал қилиб олишимиз учун ҳам камида бир-икки йил керак. 1993 йилда суғориладиган сувли ерларга кўпроқ ғалла экдик. Ахир, қачонгача ғаллани четдан олиб келамиз? Бу ҳозир олти ярим миллион тоннага тенг. Мустақил давлат жуда бўлмаса шу масалада ўз таъминотини ҳал этиши керак. Биз ҳозирча бу масалада заифмиз. Бизнинг йўлимизни тўсмоқчи бўлганлар айни шу масалада ипсиз боғлаб қўйиши мумкин. Унда мустақиллик қуруқ гапга айланиб қолади. Истиқлолимиз ҳам ана шу ғовга тақалиб қолади. Эзгу ниятларимизга эришиш учун мана шу ғовларни енгиб ўтишимиз керак.

Агар биз иқтисоддаги йўлимизни бироз ўзгартириб, фақат тайёр маҳсулотни сотишга зўр бериб, уни дунё бозорига чиқармасак, иқтисодий мустақилликка эриша олмаймиз. Бир вақтлар раҳматли Турғут Ўзол жаноблари 1983 йили Туркиянинг иқтисодиётини ривожлантириш масаласи кўрилаётганда, Туркиянинг келажагини ўйласак, агар унинг экспорт масаласи ечилмаса, Туркиянинг келажаги йўқ, деган эди. Бизлар ҳам масалага шу йўсинда қарашимиз керак. Агар Ўзбекистон тамғаси қўйилган маҳсулотлар дунё бозорида пайдо бўлиб, энг зўр моллар билан рақобат қила оладиган даражага эришилса, бу бизнинг келажак авлод олдидаги қарзимиз бажарилгани ва катта ютуқларга очиб берган йўлимиз бўлади.

Боя шимолга дарвоза борлиги тўғрисида гапирдик. Жанубга ҳам дарвоза очишимиз керак. Афғонистон орқали Покистонга боришимиз керак. Ҳинд океанига чиқишимиз керак. Эрон орқали Туркияга, Форс кўрфазига чиқишимиз керак. Хитой орқали Шарқ билан алоқа боғлашимиз лозим. Шу тарзда коммуникацияларимизни йўлга қўйиб олганимиздан кейингина ўзимизни иқтисодий мустақил деб ҳисобласак бўлади.

Россия бизга сувдек, ҳаводек зарур. Унинг имкониятлари, у билан алоқалар керак. Оғир бўлса ҳам, Россия валютасига боғлиқ бўлиб туришга мажбурмиз.

Куни кеча қўшнимиз Қирғизистон ўз валютасига ўтиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу масалада жаҳон валюта фондининг мутахассислари уларга асосий маслаҳатчи бўлдилар. Биз ҳеч қачон ҳеч кимнинг тавсиясига қулоқ солмаганмиз.

Биз, аввалambор, халқ манфаатларини кўзлаб бугунги ҳаётимизни, мустақил йўлимизни танлаб олганмиз ва шу йўлдан бораверамиз. Бизга қуруқ тавсиялар керак эмас. Тақдиримиз ўзимизнинг қўлимизда. Бизга ҳеч ким текинга холисона ёрдамга келмайди. Бизларни тан олгандагина келади. Ҳар бир давлатнинг ўз валютасини жорий этиши — ички сиёсат, албатта. Мен Қирғизистоннинг ички ишларига аралашмоқчи эмасман. Лекин мутахассис сифатида айтмоқчиманки, бу — хомхаёллик билан қилинган иш. Бу фақат Қирғизистон учун эмас, эртага водийда жойлашган вилоятларимизнинг аҳволига ҳам жуда қаттиқ салбий таъсир кўрсатади. Бизлар Қирғизистон билан дўстона алоқалар боғлаш масаласидаги ҳужжатларга ўз муносабатимизни қайта кўриб чиқишга мажбур бўламиз. Чунки Қирғизистоннинг янги пулга ўтиши — мана шу минбардан туриб очиқ айтишим керакки, Ўзбекистон учун рубль интервенцияси бўлади. Бу нима дегани? Бунинг маъноси шуки, уларда бўшаб қолган рубллар республикамизга оқиб келади. Қизилқиядан Қувасойга пулни ўтказиш қийинми? Эртага Фарғона, Наманган, Андижондаги магазинларнинг пештахталари бўшаб қолади. Чунки кечаги пул қоғозга айланиб, улар вабодек Ўзбекистонга ёпирилади. Қоғозни ишлатиш мақсадида улар ҳар қандай йўллар воситасида қўшни давлат бойликларига ёпишадилар. Лекин, минг афсуслар бўлсинки, бизнинг баъзи одамларимиз, савдо ходимларимиз, виждони йўқ кимсалар халқимизнинг ризқ-рўзини ўйламай, ҳамма молни у ёққа чиқаришга тайёр. Билиб қўйинг, ҳар қандай қинғир ишнинг охири вой. Тарихдан мисоллар кўп бунга. Вилоятда ишлайдиган депутатларимиз, масъул одамларимиз шу масалада қаттиқроқ туришлари керак. Ризқ-рўзимизни ўйлашимиз керак, ўртоқлар. Тақдиримизни ўйлашимиз керак, бола-чақаларимизни ўйлашимиз керак. Эртага ана шу рубллар оқиб келишининг олдини олишимиз керак.

Қирғизистон раҳбарияти Олий Кенгаши, эҳтимол, бу ишни пухта ўйлаб, эзгу мақсадларда амалга ошираётгандир. Бу — уларнинг иши. Ҳеч ким уларнинг йўлини тўсмоқчи эмас. Лекин қондош, жондош қўшнимиз билан оғаларча ҳисоб-китоб қилиб, мана, оғайнилар, биз янги валютага ўтяпмиз, қирғиз валютасига сиз нима дейсиз, деган савол берса, бизлар билан келишиб олса ёмон бўлмасди. Энг ёмон нарса шуки, у ерда — Жалолободда яшаётган ўзбекларимиз, қон-қариндошларимиз қандай аҳволга тушади? Улар қаерда бўлмасин, Конституциямизда ёзилганидек, биз улар учун жавобгармиз. Хулоса шуки, биргина валюта масаласи бир талай муаммоларни келтириб чиқаради. Янги валютага ўтиш — инқилоб билан баробардир.

Демак, тайёргарлик ишларининг ғози ҳам, масъулияти ҳам, жавобгарлиги ҳам шунга яраша бўлиши керак. Ҳар қандай инқилоб эса шошма-шошарликни ёқтирмайди.

● *Буюк Ғалабанинг 48 йиллиги*

БАЙРАМ ШАРОФАТИ БИЛАН

9 май куни Улуғ Ватан урушида эришилган Ғалабанинг 48 йиллиги ҳамма ерда кенг нишонланди. Урушга кетиб қайтмаган, дом-дараксиз йўқолган азиз боболаримиз руҳлари ҳар бир хонадонда эсланди. Зотан, озодлик учун, келажак учун ширин жонларини фидо этган инсонлар хотираси абадийдир.

Ҳаёт бор ерда меҳнат, бунёдкорлик, хайрли ишлар ҳамиша давом этаверади. Ғалаба байрами нишонланаётган кунларда вилоятимиздаги кўпгина жойларда янги-янги қурилмалар, иншоотлар, ишчи жойлари фойдаланишга топширилди. Шулардан бирн Бўстонлиқ туманида бўлиб ўтди. Районнинг Муслим Боймирзаев номли жамоа хўжалигида бу ерга газ келиши муносабати билан катта йиғин бўлди.

— Район аҳолиси, хусусан, сизнинг хўжалигингиз ҳаётида бугунги кун қўш байрамга айланмоқда, — деди митингда сўзга чиққан вилоят ҳокими С. Д. Сайдалиев. — Маълумки, бугун ҳамма ерда фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 48 йиллиги байрам қилинмоқда.

Сизнинг қишлоғингиз сўнгги йилларда бунёд этилган манзилгоҳлардан бири ҳисобланади. Сув келган, газ келган жой, шубҳасиз, обод бўлади. Мана бугун сизнинг қишлоғингизда рамзий «зангори олов» алангаси ёқилади. Мен сизларни Ғалаба куни ҳамда қишлоғингизга газ келиши хурсандчилиги билан чин дилдан қутлайман.

Президентнмиз Ислом Абдуғаниевич Каримов қатор фармонларида, сўзлаган кўпгина нутқларида ҳамиша аҳолини ичимлик суви ҳамда газ билан таъминлашга алоҳида урғу бериб келдилар. Сизнинг туманингизда ҳам тоғли жойларда яшаётган аҳолини газ ва сув билан таъминлаш юзасидан қатор ишлар амалга оширилмоқда. Шу йилнинг ўзида Чирчиқ дарёси ёқасида жойлашган бнр неча хўжаликка «зангори олов» етиб келди. Абай номли, «Қўшқўрғон», «Қизилту», «Энбек», М. Боймирзаев номли жамоа хўжаликларида истиқомат қилаётган меҳнаткашларни газ билан таъминлаш учун 60 километрлик газ қувурлари тортилди. Натижада 30 мингга яқин аҳоли бу табиий неъматдан баҳраманд бўла бошлади. Вилоятимизни, шу жумладан, Бўстонлиқ районини газлаштириш ишлари бундан буён ҳам давом эттирилади...

Дарҳақиқат, шундай. Йиғилганлар олдида сўзга чиққан газлаштириш ва газ билан таъминлаш республика бирлашмаси бошлиғи И. Ш. Азимов, Тошкент вилоят газлаштириш бошқармаси бошлиғи Б. Раҳимов ўртоқлар ўтган йили ва жорий йилда аҳолини газ билан таъминлаш борасида олиб борилаётган ишлар тўғрисида гапириб бердилар.

Вилоят ҳокими С. Д. Сайдалиев махсус ўрнатилган колонкага машъалани яқинлаштирди. «Зангори олов» лоп этиб аланга олди.

Газ келишига бағишланган митингда Тошкент вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Л. П. Тернових иштирок этди.

... Шу куни уруш ва меҳнат фахрийларига яна бир маскан ҳадя этилди. Товоқсой қўрғонидаги қариялар пансионатида янги «Нурафшон» чойхонаси фойдаланишга топширилди. Ҳозир кичкина бир жойни қуришнинг ҳам ўзи бўлмайди. Бозор муносабатларига ўтиш шароитларида кўпгина танқис моллар қатори қурилиш материаллари ҳам ўта қимматлашиб кетди. Лекин, республика ижтимоий таъминот вазирлиги, вилоят ва район ҳокимликлари саъйи-ҳаракатлари билан уруш ва меҳнат фахрийлари дам олишларини қулайлаштириш мақсадида юқорида тилга олинган ҳордиқ чиқариш масканини қуришга муваффақ бўлдилар. Уни райондаги 208-таъмирлаш қурилиш бошқармаси бинокорлари бунёд этишди. «Нурафшон»нинг очилиш маросимида сўзга чиққан район ҳокими Қ. Йўлдошев, Искандар қўрғони кенгаши раиси С. Сайдалиев, кўпгина фахрийлар яратиб берилаётган қулайликлар учун ва осойишта ҳаётимизни таъминлаётганлиги учун республикамиз Президенти И. А. Каримовга ташаккурлар айтишди. Бу маросимда вилоят ҳокими ўринбосари Ҳ. Ҳамидов иштирок этди ва сўзга чиқди.

Р. УМАРОВ.

ПАРКЕНТЛИК ЖАСУР ЎҒЛОН

ФАШИЗМ билан бўлган қонли урушда қозонилган буюк Ғалабага минг-минглаб юртдошларимиз, жасур ўзбек ўғлонлари катта ҳисса қўшганлар. Паркентлик Нуриддин Холматов ҳам ана шулардан бири. У уруш йиллари неча бор ўлим билан юзма-юз келиб, жангу жадаллардан Ғалаба билан қайтди. Нуриддин аканинг ҳаёт йўли мазмунли, ёшларга ибрат бўларли.

Н. Холматов 1923 йилда Паркент қишлоғида туғилди. Ёшлигидан техникага қизиқди. Шу сабабли ўн олти ёшга тўлар-тўлмас тракторчига шогирд тушди. Уқувли бола эмасми, тез орада ўзи мустақил равишда тракторни бошқара бошлайди.

Меҳнат билан ўтаётган тинч, осуда кунларни қора булут қоплади. 1941 йилнинг 22 июнида эл осойишталиги ва тинчлиги бузилди — гитлерчи фашист газандалар уруш бошлади. «Эр бошига иш тушса, этик билан сув кечар», деганларидек Нуриддин Холматов ҳам кўплар қатори ҳаёт-мамот жанги давом этаётган 1942 йил июлида фронтга кетди. Сентябрь ойида Воронеж шаҳрида Дон дарёсининг ўнг соҳилида мудофаада турган 3-Белоруссия фронтининг 121-дивизиясига қарашли 337-ўқчи полк таркибида дарёни кечиб ўтиб, унинг сўл соҳилида олиб борилган шиддатли жангларда қатнашди. У алоқачи этиб тайинланган; командирнинг буйруғини бўлинмаларга етказарди. Шунда бўлинмалардан бирига югуриб борар экан, шундоқ ёнгинасида снаряд портлаб, иккала оёғидан енгил яраланади.

Дон дарёсининг чап соҳили учун олиб борилган ана шу шиддатли жангларда унинг ҳамқишлоқлари Йўлдош Саъдиев, Самат Назарматов, Ашурмат Расулов, Тўйчи Ашурматов, Абдуғани Каримов, Тўла Ғафуров ҳам у билан ёнма-ён жанг қилишди. Оёқларидан яраланган Нуриддин Холматов Саратов шаҳридаги госпиталга юборилади. Отахоннинг айтишича, ҳарбий госпиталда даволаниш билан бир вақтда, собиқ тракторчи эмасми, ўша ердаги жамоа хўжалиги раисининг илтимоси билан НАТЕ тракторида ерларни шудгор қилишда ёрдамлашади.

— Ҳарбий госпиталдан соғайиб чиққач,— ҳикоя қилади Нуриддин ота,— Воронеж вилоятидаги заҳирада турган механизациялашган отлиқ армия ихтиёрига юборишди. 369-гвардиячи отлиқ дивизия қисмларида душманга қарши жангларда қатнашдим.

Душманнинг аввалги шашти йўқ. Қаҳрамон жангчиларнинг зарбасига бардош беролмай, тобора Ғарб томон чекиниб борарди.

Житомир шаҳри учун олиб борилган шиддатли жанглар пайтида Нуриддин Холматов қорнидан ва оёғидан оғир яраланди, айни вақтда энгагини ўқ тешиб ўтади. У дарҳол кўчма госпиталга келтирилади.

— Жуда кўп қон йўқотгандим. Кўкка қараб ётарканман, энди ҳаммаси тамом бўлди, юртимни, ота-онам, ёр-биродарларимни энди кўролмасам керак,— деган даҳшатли ҳаёл ҳеч тарк этмасди мени. Аллоҳга минг қатла шукр, тирик қолдим. Ҳарбий дўхтирларга раҳматлар айтаман, менинг жонимни сақлаб қолишди. Мана, туз-насиба узилмаган экан, юртимга, ота-онам, ёр-биродарларим бағрига қайтдим.

Ҳа, Нуриддин ота ҳақ гапни айтди. Ҳаётга бўлган ташналик, эл-юрт меҳри, соғинчи ўлимдан устун келди.

Госпиталда даволаниб чиққач, Нуриддин Холматов урушни давом эттира олмади. 1944 йил декабрида у ногиронлиги сабабли армия сафидан бўшатилиб, уйига қайтди.

Дастлаб, тракторчилик қилди, кейинчалик шофёрлик курсига кириб ўқиб, ҳайдовчилик гувоҳномасини қўлга олди. Аввал колхозда шофёрлик қилиб юрди. 1960 йили райондаги 121-автобазада ишлай бошлади. Юк машинасини бошқарди. Кейинчалик автобус ҳайдаб, йўловчиларнинг ҳожатини чиқариб юрди. Автобус ҳайдашнинг ўз гашти бўлади. Турфа одамлар билан учрашишингга, гаплашишингга тўғри келади. Узоқ йиллар автокорхонада меҳнат қилди. Уруш жароҳатлари ўзини кўрсатиб, ҳайдовчилик оғирлик қилиб қолди. Кейинчалик 5-автокорхонанинг Тошкент-Паркент оралигида қатнайдиган автобуснинг Госсарпуикт бекатида диспетчер бўлиб ишлайди.

— Мен 30-йилларнинг бошидаги қаҳатчиликни, уруш давридаги ва ундан кейинги оғир кунларни ўз кўзим билан кўрдим,— деб ҳикоя қилади ҳаётнинг аччиқ-чучугини тотган, не-не воқеаларни ўз бошидан кечирган уруш ва меҳнат фахрийси, II гуруҳ ногирони Нуриддин Холматов пиёлага хушбўй чой қўйиб бизга узатар экан.— Одамлар очнаҳор шишиб, кўча-кўйда ҳаётдан кўз юмганларига ўзим гувоҳман. Бугунги нурли ҳаётга, тўқ ва фаровон турмушга, юртимиз мустақиллигига осонликча эришмадик. Шу бахтиёр кунлар деб не-не одамлар жонини фидо қилмади, дейсиз. Бас, шундай экан, бугунги куннинг қадрига етмоғимиз, халқимизнинг пешона тери билан яратилаётган бойликларимизни асраб-авайламоғимиз, расамади билан сарфламоғимиз керак.

Нуриддин Холматов Паркент шаҳрининг Ойбек номли 14 маҳалласида (Госсарпункт қисмида) истиқомат қилади. У билан суҳбатлашсангиз гап, албатта, эл фаровонлиги, юрт ободлиги, турмуш икир-чикирлари, ҳаёт қувончлари ва ташвишлари ҳақида боради.

У бошлаган бирон-бир ишни охирига етмагунча ҳаловатини йўқотади, тиниб-тинчимайди. Унинг бошчилигида маҳалла ободончилиги учун кўп ишлар қилинди.

Госсарпункт атрофи жарлик ерлар бўлиб, қаровсиз ҳолда ётарди. Бир пайтлар бу ерларни Дала маҳалласи деб ҳам юритишган. Аввало шу ердан ўтадиган катта ариқнинг 80 метр келадиган қисмига бетон трубалар ўтказилди, усти текисланиб, асфальт ётқизилди. Гулбоғ давлат хўжалиги раҳбариятидан 2 сотих ер сўраб олиниб, озиқ-овқат дўкони қурилди. Госсарпункт—Бодом тепа йўлига асфальт ётқизилди. 4 километр кўчадаги симёғочларга электр чироқлар ўрнатилди, улар энди нурафшон бўлди. Чамаси 5 километр масофага табиий газ трубалари тортилди. Янгидан қурилган гўшт дўкони, нонвойхона аҳоли хизматида. Бу ишларнинг аксарияти ҳашар йўли билан қилинганини алоҳида таъкидлаш жоиз. Ҳозир шу маҳаллалик урушдан қайтмаган эллик чоғли кишига ёдгорлик ўрнатиш ҳаракатида юришибди. Унга пойдевор қўйилди. Тошкентнинг Марказий ҳиёбон ва М. Горький метро бекатларидан «Дала ҳовли» бекати—Паркентга автобус қатнови йўлга қўйилди. Нуриддин Холматов ана шу хайрли ишларда ўзининг ҳам камтарин хизмати борлигидан мамнун.

Нуриддин ота каби инсонлар борлиги — элимиз бахти, юртимиз ободлиги ва бойлигидир.

Восиқ АБДУВАЛИЕВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, Ўзбекистон журналистлар уюшмасининг аъзоси.

КЎНГИЛ КЎНГИЛДАН СУВ ИЧАР

ВИЛОЯТ халқ таълими ва фан ходимлари касаба уюшмаси қўмитасининг Ғалаба байрами шарафига бағишланган Улуғ Ватан уруши ва афғон воқеалари қатнашчилари учрашуви ниҳоятда қизиқарли ўтиб, кўпчиликда катта таассурот қолдирди.

Йиғилганларни мазкур касаба уюшмаси вилоят қўмитасининг раиси В. Ўрмонов табриклагач, навбат куй ва қўшиқларга берилди.

Шундан сўнг кўпни кўрган, уруш даҳшатларини бошларидан кечирган фахрийлар абадий йигит бўлиб қолган қуролдошларини, фронт хотираларини эсладилар, тинч ҳаётнинг бебаҳолиги ҳақида фозил фикрларни билдирдилар.

— Ҳа, биз озодлик учун юртимиз тақдирига нажот излаб не қийинчиликларни кўрмадик. Лекин уруш орқасида ҳам ундан осон бўлмади, — деди сўзга чиққан янгийўллик уруш фахрийси В. Т. Жилин, — Урушдан толиққан, дилпора бўлган, яраланган ҳолда қайтдик. Бизни оналаримиз, аёлларимиз бағрларига олиб, атрофимизда парвона бўлиб ювиб-тарадилар, дил сўзлари билан даволадилар ҳаётга умидбахшлик туғдирдилар, қайта ҳаёт бағишладилар. Бугунги ғалабанинг мададкорлари олдида бош эгамиз. Бугунги байрам ҳаммамизнинг ғалабамиз.

—Мен уруш фахрийларининг сўзларини тинглаб жуда таъсирланиб кетдим, — дейди Ангрен шаҳар халқ таълими ва фан ходимлари қўмитасининг раиси Андрей Оттович Крамлик, — сизлардаги келажакка умид, ирода, матонат, қатъийлик, она-Ватан учун жонфидолилик бугун биз учун намунадир. Сиз кўрган қийинчиликлар олдида ҳозирги қийинчиликлар дарёдан бир томчи дейиш мумкин. Аҳил бўлсак, бир мақсад йўлида тиришсак, интилсак, ҳар бир киши келажак учун, она-Ватан учун қўлдан келганча ҳиссасини қўшса, тинчлик бўлса яқин истиқболда яхши ҳаётга эришамиз.

Шу кун дил сўзлари шунича кўп, мазмунли ва таъсирли бўлдики уларни ўша давра муҳитида изҳор этиш қалам соҳибига қийин эди. Лекин бир нарса шуки, байрам тантанасида кўнгил кўнгилдан сув ичар деганларидек, кишилар яйраб дам олишди, бир-бирларига ҳурмат-иззат, оқибат қилишди, кўтаринки руҳ билан шаҳар ва қишлоқларига тарқалишди.

Б .ПУЛАТОВ,
вилоят касаба уюшмалари кенгаши матбуот марказининг мудири.

ГВАРДИЯЧИЛАР ЗАРБАСИ

КУН ИССИҚ. Кўчаларни чанг босган. Жангчиларимиз душманга даҳшат солиб, шиддат билан илгариламоқда. Кети узилмай автомашиналар, танклар, от-арава ғарб кўчаларни тўлдириб илгари жилмоқда. Погонлари ва пилоткаларида озодлик символи бўлган юлдузлари порлаб турган ҳар бир киши жадаллик билан илгари интилади. Халқ йўлларига поёндозлар солиб, гулдасталар тутиб, қарши олади.

Белоруссия қишлоқларидан бирига кириб бордик. Қишлоққа етишдаги муюлишда 11 немисни ўлиги узала тушиб ётибди. Яна илгариладик. Тегирмон яқинида бир «фердинанд»нинг ҳам ўти ўчмаган. Унинг ёнида яна 4—5 ўлик. Жарлиқ яқинидаги саройда тўппончасини ушлаган кўйи миясидан ўқ олган офицернинг ўлиги ётади.

Қишлоққа кириб бордик. Немис ваҳшийларининг чидамсиз зулмидан юзлари заъфарон бўлган халқнинг шодлик аломатларини билиб олиш қийин эмас эди. Талончилардан бир амаллаб яшириб қолган кийимларида ясанган ёш-қари ўз ўғилларини ўтказгани жой топа олмайди. Баъзиларининг кўйлакларидан ҳали ҳам куя дори иси келиб турибди. Баъзилар кўйлакни дазмоллашга ҳам улгурмай безанишга шошилганлар. Олтмиш ёшлар чамасидаги кампирнинг уйида зиёфат. Қизил Армия жангчи ва командирларига мусибатли кунларни, босқинчилардан кўрган кулфатларни айтиб тугата олмайди. Қишлоққа биринчи бўлиб кирган жангчиларни сийлаш учун олчадан қилинган бир шиша мусаллас олиб қўйган. Кампир ниятига етиб, қишлоқни озод қилганларга оз-озлаб мусаллас узатади.

Жангчилар суҳбатни фурсат билан бемалолроқ ўтказишга ваъдалашиб илгарига шошиладилар.

Шу қишлоқни озод қилган батальон парторги капитан Стрельцов билан суҳбатлашдим. У ўлдирилган 11 немис ва ёндирилган «фердинанд» гвардиячи катта сержант Йўлдош Насриддиновнинг иши эканини айтди. Тўппончасини ушлаган кўйи ётган немис офицерини гвардиячи оддий аскар Аирҳайдар Ботроқов ўлдирган.

Немислар чекинаётиб кўприкни бузиб кетгандилар. Гвардиячи сержант Ҳафиз Зарипов бўлинмаси тезлик билан кўприк қилиб, ҳужум қилувчи қисмларимизнинг тўхтамасдан илгарилашига ёрдам берган.

Белоруссия қишлоқларининг ҳаммасида гвардиячилар зарбасининг излари билиниб туради. Раков қишлоғига етмасдан катта бир ўрмонликда 3000 га яқин немис автомашинаси куйдирилган, мажақланган, ишдан чиқарилган.

«Машиналар қабристони» ёнидан ўтаётган жангчилар бу гвардиячилар зарбасининг гули, меваси ҳали олдинда турипти, дейдилар.

Гвардиячиларнинг душманга етказаётган зарбаси тобора ошмоқда. Гвардиячи катта лейтенант Мухоморов командирлик қилган батальон бир кунда 80 немисни ўлдирди, 220 тасини асир олди. 12 қўл пулемети, 2 станокли пулемет, 180 милтиқ, автомат, озиқ-овқат ортилган 3 омбор ва бир ҳарбий эшелонни ўлжа олди.

Гвардиячилар Студия қишлоғига кирдилар. Халқ уларни қучоқ очиб қарши олди. «Қизил Юлдуз» орденли капитан Ином Ҳасанов қишлоқ аҳолисига Қизил Армиянинг шонли ғалабалари, халқнинг мамлакат ичкарисидан туриб қилаётган фидокорликларини сўзлаб берди.

Гвардиячи капитан ўзбек бўлгани учун беларуслар унга Ўзбекистон тўғрисида кўп саволлар беришди. Ҳасанов уруш йиллари ичида ўзбек халқи эришган ютуқларни айтиб берди.

Белорус халқи одати бўйича тантанали маросимлар, қишлоққа кираверишдаги дарвозага гуллар, чочиқлар осиб қўйиш билан қайд қилинади.

А. ШАРАФИДДИНОВ,
3-Белоруссия фронтининг «Қизил аскар» газетаси. 1944 йил 20 июндаги сони.

* Ғафур ҒУЛОМ таваллудига 90 йил тўлди *

— Олмос опа, биз ёшлар академик шоир Ғафур Ғуломнинг серқирра ижодий фаолиятини ўзига хос улкан мактаб деб биламиз. Бироқ бугун Сизни суҳбатга чорлашимиздан мақсад унинг ижоди тўғрисида баҳс юритиш эмас. Агар мумкин бўлса, машҳур шоиримизнинг оддий инсон сифатидаги фазилатлари, ота сифатида оилада тутган ўрни ҳақида ўз хотираларингиздан сўзлаб берсангиз.

Ғафур Ғулом қаламкаш дўстлари даврасида.

ЭЛНИНГ ЭРКА ШОИРИ

ҒАФУР ҒУЛОМНИНГ ҚИЗИ, ЁЗУВЧИ ОЛМОС БИЛАН СУҲБАТ

— Жоним билан! Лекин юртим деб, халқим деб бир умр ёниб яшаган отамнинг фазилатларини қайси тил билан айтиб адо қилай?! Унинг меҳр ёғилиб турган ўктам қиёфаси-ю, пурмаъно сўзлари, ҳар бири яхшиликка даъват этувчи ёрқин асарлари сўнмас нур каби юрак-юрагимга сингиб кетган. Бу муҳаббатни икки дунёда ҳам жон томирларимда асрайман. Ахир мен фарзандман!

Биласизми, кўпинча уйқу олдидан отамнинг шеърларини ёддан ўқийман. Шундай қилсам вужудимдаги бутун чарчоқлар ёзилгандай бўлади, билмайман, унинг шеъриданми ёки руҳиданми қандайдир мадад оламан. Бирор нарсадан ранжиган ёки толиққан пайтларимда беихтиёр мана бу сатрлар ҳаёлимга келаверади:

Зўр карвон йўлида етим бўтадек
Интизор кўзларда халқа-халқа ёш.
Энг кичик заррадан Юпитергача
Ўзинг мураббийсан, хабар бер, Қуёш!

Албатта, ўз падар-бузрукворини яхши кўрмайдиган инсон боласи камдан-кам топилса керак. Лекин мен бошқа нарсадан қувонаман: отам биз фарзандларнинггина эмас, балки элнинг ҳам муҳаббатини қозонган бахтли инсон эди. Сиз яхши биласиз, ўттизинчи йиллар ўзбек адабиёти учун ниҳоятда оғир йиллар бўлган. «Қама-қама»лар авж олган ўша даврда Ғафур Ғулом ҳам қийин шароитда яшади. Лекин барибир у ер-бу ерда «Нега у қамалмади?» дегувчи ғаламис кимсалар ҳам пайдо бўлиб қоларди. Ҳозиргача ўйлайманки, отамни бундай даҳшатли кулфатлардан сақлаб қолган нарса оддий халқнинг унга бўлган чуқур муҳаббати эди...

— Кечирасиз, Ғафур Ғуломни ҳукумат раҳбарлари билан, айниқса, Усмон Юсупов билан жуда яқин бўлган, дейишади. Бу яқинлик Сизнингча қайси жиҳатлардан кўпроқ сезиларди?

— Усмон Юсупов чин маънода отамнинг мухлиси эди. Уни ижодкор сифатида эркалар, кўпинча ёнида бирга олиб юрарди. Улар катта-катта қурилишларда, оддий меҳнат кишилари билан учрашувларда, етимлар уйларида... хуллас, қаерда бўлмасин, халқнинг дарди билан яқинроқ танишишга, уларга руҳан кўмак беришга ҳаракат қилишарди. Отам эса бундай кезларда, албатта, нимадир ёзарди. Одамлар ҳозиргача севиб ўқийдиган кўпгина асарларининг мавзуси ана шундай учрашувларда пайдо бўлган бўлса не ажаб?!

Умуман, Усмон Юсупов фақат Ғафур Ғуломга эмас, жуда кўплаб талантли ижодкорларга ғамхўрлик қилган. У адабиётни тушунадиган, қўли очиқ, бағри кенг инсон эди. Усмон Юсуповнинг адабиёт ва санъат соҳасида қилган хайрли ишларини ўша пайтда яшаб, ижод қилган кишилар яхши билишади, У 1940—50 йилларда барча вилоятлардан энг талантли шоир-ёзувчиларни йиғиб, Тошкентни ижодкорлар марказига айлантиришга катта ҳисса қўшган. Чархий, Сайфий, Хабибий домла ана шу даврда шаҳарга келишди. Биласизми, ўша вақтларда шундай адабий муҳит юзага келдики, бу ҳақда фақат мароқ билан сўзлаш мумкин. Айниқса, шоир-ёзувчиларнинг ўзаро самимий муносабати мени ҳалигача лол қолдиради. Шу маънода кичкинагина бир мисолни айтиб берай: Тошкентга янги келган пайтларида Чархий, Сайфий, Хабибий домла бизнинг Қорасарой маҳалласидаги уйимизда яшаб туришган. Ўзлари уй олиб, бу ердан кўчиб кетганларидан кейин ҳам бир-бирларини йўқлаб, ижодий гурунглар ўтказиб туришарди. Ҳазил, аскиянинг кони шуларда бўлган, десам муболаға бўлмас. Қизиқ-да, бир куни улар Хабибий домланинг кучуги болалаганини эшитиб қолишади. Кейин, кўришишга баҳона топилмай турган эканми, Ғафур Ғулом бошчилигида бозордан майда-чуйда олишиб, «янги меҳмон»га алоҳида шеър ёзиб, домланикига «бешик тўйи» қилиб боришади... Яна бир кун эшитишса, Етим Бобожонов сотиб олган машина юрмайдиган чиқиб қолибди. Ғафур Ғулом, Сайфий домла, Ҳабибий домла дарров «Машинанома» мушоираси тайёрлашиб, «кўнгил сўрагани» Етим Бобожоновникига йўл олишади... Сақланиб қолган бундай кўплаб қўлёзма мушоиралар отамнинг танланган асарлар тўпламига киритилган. Бир жиҳатдан олганда, булар шунчаки кулги учун қилинган нарсага ўхшаб кўринади. Аслида эса бу ўша давр ижодкорларининг бир-бирларига нисбатан эътибори ва дўстона самимийлигининг бир кўриниши эди.

Кейинроқ Ғафур Ғулом ҳам адабий жараёнда кўзга ташлана бошлаган Фарҳод Мусажонов, Ўлмас Умарбеков сингари талантли ёшларни тўплаб, ҳар ойда семинарлар ташкил эта бошлади. Улар тайёр қўлёзмаларни таҳлил қилишар, баҳслашишар, мулоҳазаларини ўртоқлашишарди. Табиийки, адабиётимизнинг ривожида бундай семинарларнинг аҳамияти жуда бекиёс...

— Биламизки, Ғафур Ғуломнинг турли миллат ижодкорлари ўртасида ҳам дўстлари кўп бўлган. Унинг байналмилалчи шоир сифатида танилишида ҳам бу дўстликнинг таъсири бор эдими?

— Бўлмасамчи! Ғафур Ғулом чинаккам байналмилал шоир эди. Қозоқ ёзувчиси Собит Муқонов унинг яқин дўсти бўлган. Туркман Берди Кербобоев, татар Сайфи Кудаш, рус Иван Ле, Константин Симонов, белорус Якуб Колас — булар шоир билан ҳамқадам, ҳамфикр кишилар эдилар. Михаил Светлов билан муносабатлари ниҳоятда самимий бўлганини мен ҳалигача яхши эслайман. Буларнинг ҳаммаси қачон Тошкентга келса, албатта уйимизга кириб ўтишар, отам билан дийдорлашмай кетишмасди. Бир гал Пабло Неруда ҳам бизникига меҳмон бўлиб келган... Мен жамиятимизнинг, хусусан адабиётимизнинг тараққиётида ҳар бир миллатнинг ўзига яраша ҳиссаси бор, деб ҳисоблайман.

Лекин барибир, Ғафур Ғулом ўз халқини жуда севарди. Уруш йилларидаги ҳайқириқ тўла шеърларини, зилзила бўлган вақтдаги ҳолатларини эсласам юрагим алланечук бўлиб кетади. Ўша зилзила рўй берган кунларда дадам аям билан Одессада дам олишда эди. Ўша ердан Қозонга — Абдулла Тўқайнинг юбилейига бориб, бу фалокатни эшитади-ю, қаттиқ хавотир билан Тошкентга жўнайди. Бу ерда сўз билан ифодалаб бўлмайдиган даражадаги талофатни, одамларнинг аянчли аҳволини кўргач, асаблари яна ёмон бўлиб, ётиб қолди. Лекин барибир ҳамшаҳарларимизга далда бериш учун қўлидан келган ҳамма ишни қилди, уларни руҳлантирди, керак бўлганда шеърлари билан, илиқ сўзлари билан одамларнинг кайфиятини кўтарди. Кейинроқ билсам, ўша вақтда отамнинг турли асарлари учун келган 200 минг сўмдан кўпроқ қалам ҳақи бўлган экан. У ўзи йиғиб юрган ана шу бор маблағини зилзиладан талофат кўрган бошпанасиз қолган кишиларга тарқатиб юборди...

Ана шу воқеадан кейин кўп ўтмай, отамнинг аҳволи янада ёмонлашди. Ҳеч қандай муолажалар уни сақлаб қололмади... Дафн маросимига тумонат одам тўпланди, бу мудҳиш хабарни эшитиб, турли республикалардан дўстлари ҳам етиб келдилар. Аниқ ёдимда: оғир жудоликдан ҳаммамиз ўзимиз билан ўзимиз бўлиб қолганмиз. Бир маҳал кимдир дарвоза олдида нотаниш одамлар бизни йўқлашаётганини айтиб кирди. Мен ҳам чиқдим. Бошига қора ридо ёпиниб, мотам либоси кийган бир неча яҳудий нима дейди денг: «Ғафур Ғулом яҳудий эди. Уни ўз таомилимиз билан кўмишга рухсат беринглар!». Ҳанг-манг бўлиб қолдик. Ахир Ғафур Ғулом «Мен яҳудийман» деган шеър ёзган-ку! Улар ана шунга ишора қилишаётганди. Катталар ўзаро маслаҳатлашиб, яҳудийларнинг таомили бизникидан деярли фарқ қилмаслигини билгач, уларни марҳумнинг олдига киргазишди. Ғафур Ғуломнинг бошқа халқлар ўртасида ҳам ҳурмати баланд бўлганига ўшанда яна бир карра ишонч ҳосил қилганмиз...

— Ҳа, Ғафур Ғулом ўз даврининг етук намоёндаси эди. Унга минбарлар маҳтал эди, ҳар жойда сўзи ўтарди. Айтинг-чи, отангизнинг бу мавқеъидан, обрўсидан ҳеч фойдаланганмисизлар?

— Бу саволингиз билан бир воқеани ёдимга солдингиз. Ўнинчи синфни битиргач, дорилфунунга ҳужжатларимни топширдим. Журналист бўлишни орзу қилардим, олтита имтиҳонни муваффақиятли топширсам ҳам, тўртинчи синфдан буён матбуотда чиққан мақолаларимни тақдим этсам ҳам, талабаликка қабул қилишмади. Бу вақтда дадам Фарғонада эди. Уйда қамалволиб йиғлаб ётсам, телефон қилиб аямдан сўрабди. Аям воқеани тушунтирса: «Қўяверинглар, йиғламасин, қиз бола учун оила қуриб, она бўлишдан муҳимроқ бахт йўқ. Ўқишга киролмаслик бахтсизлик эмас!» дебди. Резервга қолдирилганим учун, студент бўлмасам ҳам ўқишга барибир қатнайвердим, пахтага бордим, талабалар билан баб-баравар семестр . имтиҳонларини «аъло»га топширдим. Шундан кейингина мени ҳақиқий ўқишга қабул қилишди. Ваҳоланки, ҳаммаси силлиққина бўлиши учун отамнинг бир оғиз сўзи кифоя эди. Лекин Ғафур Ғулом бундай қилишни ўзига эп кўрмасди! Биз ҳозиргача ҳам унинг обрўсини туширмасликка ҳаракат қиламиз.

— Табиийки, шоир ижод билан, жамоат ишлари билан ҳамиша банд бўлган. Унинг оилага муносабати, фарзандлар тарбиясига бўлган эътибори қандай эди? Сизларни ҳеч койирмидми?..

— Оилада олти фарзанд унинг тарбиясини олиб улғайдик. Падаримиз ҳамиша биз тўғримизда қайғурди, яхши инсон бўлиб етишишимизни орзу қилди. Отам табиатан хушчақчақ киши бўлгани учун, бизни кўпинча босиқлик ва кулги билан тартибга чақирар, ҳеч қачон хатоларимиз учун қўпол жазо танламасди. Бир куни эрталаб менинг қўлимга пул бериб, яқинимиздаги бозорчадан бир банка қатиқ олиб кел, дедилар. Кўчага чиқсам шамол бўлаётган экан, беҳосдан қўлимдаги банка ерга тушиб синди, пул эса шамолда учиб кетди. Пулни ушлай олмаганимга ҳафа бўлиб, йўл ўртасида турсам, бир ўртоғим келиб қолди. Юр, анави ерда қизлар билан ўйнаймиз, деди. Ёш қизча эмасманми, болалигимга бориб, у билан жўнавордим. Кечгача ўша ерда қолиб кетибман. Уйдаги аҳвол эса тушунарли: мен келавермагач, хавотир олиб излашга тушишган. Бахтга қарши қатиқ ҳам, мен ҳам ҳеч қаерда йўқман... Ана кейин бесарамжонликни кўринг! Аям, опам йиғлашган, акаларим эса тик оёқда мени излаш билан овора... Кечки маҳал ўйиндан чарчаб-ҳориб уйга келдим. Дарвоза олдида дадам турган экан, қаерда юрибсан, деб сўради жиддий қиёфада. Ўшандагина бозорчага қатиққа чиққаним эсимга тушди. «Қатиққа кетаётувдим... Банка ерга тушиб синди... пул шамолда учиб кетди...» дедим нима қиларимни билмай. Дадам мийиғида кулимсиради-да, «бор, уйга кир, ишингни қил» деди.... Кейин аям дадамни койиган бўлди: «Ахир буни деб кун бўйи минг ўлиб минг тирилдикку, ота бўлиб мундоқ қаттиқроқ уришиб қўйсангиз бўлмайдими?» Дадам нима дедилар денг: «Қўявер, онаси, шум боланинг боласиям шум бўлади-да!»

Худога шукр, опа-акаларим ҳаммаси ўқимишли, обрўли кишилар бўлиб етишишди. Отамиз истаганидек, Ҳолида опам (марҳум) болажон аёл бўлди, 10 фарзандни вояга етказди. Ўзимнинг уч фарзандим, тўрт набирам бор. Катта ўғлимнинг исмини Дурбек деб дадам қўйган эди. Шу ўғлим ўзининг бош фарзандига бобомнинг номи ўчмасин, деб Ғафуржон қўйди...

— Олмос опа, мана, бутун республикамизда Ғафур Ғуломнинг 90 йиллигига бағишланган турли кечалар, учрашувлар бўлиб ўтаяпти. Бу эса ҳозирги ёшлар Ғафур Ғулом ижоди билан янада яқинроқ таниша бошлади, деган сўздир. Ана шу ёшларга, ёш ижодкорларга қандай тилак-ниятларингиз бор?

— Ғафур Ғулом бутун ҳаёти давомида халқи учун қўлидан келган ҳамма ишни қилишга ҳаракат қилди. У халқини, партияни ҳеч қачон сотгани йўқ, эътиқодидан кечгани йўқ. Унингдек элнинг эркаси бўлиш осон эмас. У журъат билан айтган эди:

Мен ўзбек шоириман,
Ўз халқимнинг тилиман.
Қалбим буюрганини
Ёзиб келдим ҳамиша!

Ҳозирги ёш ижодкорларга Ғафур Ғуломдек элнинг эрка шоири бўлиб юришларини тилайман. Бунинг учун эса уларда шароит ҳам, иқтидор ҳам бор!

— Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат. Оилангизга тинчлик, келгуси ижодий режаларингизга муваффақиятлар тилаймиз.

Зарифа ЭРАЛИЕВА
суҳбатлашди.

Олмос қизлари билан. Ж. НОМОЗБОЕВ олган сурат.

АДИБ ТАРИХ ЗАРВАРАҚЛАРИДА

ҒАФУР ҒУЛОМНИНГ бутун вужуди, саъй-ҳаракатлари тарихимизнинг чуқур билимдони эканлигидан далолат беради. Борингки, ҳар бир асари, ҳар бир мақолаю-чиқишлари тарихимизнинг ажралмас бир қисми бўлиб, уларда она юртимиз, Турон-замин халқлари дўстлиги, келажаги уфуриб туради. У дастлабки мурғак, аммо жиддий ва дадил шеъри «Гўзаллик нимада» ҳам гўзаллик фақат қизларда, меҳнатда бўлмай, балки дўстлик, ҳамкорликдадир, дея баралла куйлаган, келажак истиқболини кўраолган.

Миллий тарихимизни Ғафур Ғулом ғурур ва ифтихор билан, тантилик ҳамда жасорат ила тараннум этган улкан сўз устаси. Хаёлимга буюк Жалолиддин Румийнинг туркийлар ҳақидаги: «У қул бўлиб келган эди, шоҳ бўлиб чиқди» деган ақидалари келди. Ҳақиқатан ҳам туркийлардек жанговар, кучли ва мард халқ камдан-кам бор жаҳон тегрaсида. Бу эса Ғафур Ғуломдек она тарихимиз қомусчисига бевосита ва билвосита тегишли.

У ҳар бир дақиқа, фурсатни қадрлаш қанчалик зарурат эканлигини, яъни тарих ғилдираги инсон яшаши, яратиши учун айланаётганлигини тараннум этди:

Яшаш соатининг олтин капгири
Ҳар бориб келиши бир олам замон.
Коинот шу дамда ўз куррасидан
Ясаб чиқа олур янгидан жаҳон.

дея вақтнинг қадрини ўзигагина хос, бетакрор мисраларда ифодалади.

Яшаш дарвозаси остонасидан
Зарҳал китоб каби очилур одам,
Тириклик кўркидир меҳнат, муҳаббат.
Фурсатдир қилгувчи азиз, мукаррам.
(«Вақт» шеъридан).

У шижоат билан янгичасига тарихий замон талаби асосида ижод этди, бутун ҳаётини, халқ турмушининг йўриғини бус-бутун ўзгартирган воқеаларга лаббай деб пешвоз чиқди. «Шарқдан келаётирман!» деб хитоб қилди у ва жаҳоннинг бошқа минтақалари унинг қўшиғига ҳурмат ила қулоқ солди. У ўз даврида ҳамма ёқда машҳур, ҳаммага ардоқли бўлиб қолди, айниқ шу билан бирга инсон қалби чуқур хисларининг жўшқин куйчисига айланди.

Табиат Ғафур Ғуломга камёб истеъдод, нодир ақлзаковат, нозик ва ҳар томонлама кўра олишдек ажойиб қобилият берди, озодлик ва мустақил ҳаётни эса у тинмай куйлади, тарих зарварақларини олтин ҳарфлар билан битди. Ҳа, она тарих шоирга халқ билан бўлиш, унинг қалбини, муқаддас ўй ва орзуларини давр нафаси ҳамда жамият эҳтиёжини теран ва аниқ тушуниш, ҳар қандай шароитда ҳам ўз эътиқодида мустаҳкам туриш, ҳаёт ва халқ билан баравар қадам ташлаш, фақат янгиликка усталик билан тарғиб этишнигина эмас, балки ҳозирги мустақиллик сониясида жуда мураккаб бўлган, эҳтимол кўпчиликка ҳали тушунарли бўлмаган нарсаларни ҳам оммага ишонтирарли қилиб тушунтиришдек нодир қобилиятни берди. Ғафур Ғулом доно ва содда, ҳазилкаш ва жиддий, самимий ва шижоатли ижодкор эди. Унинг кишиларга яхшилик қилиш истагининг ва саховатининг чеки йўқ эди, фавқулодда ор-номусли, виждонли ва ҳақиқатпарвар шоир, тарихчи эди. «Олмос парчаларида қуёш акс этганидек, Ғафур Ғуломнинг шарафли ҳаёт йўлларида, серқирра ижодида халқимизнинг тарихи ва тақдири бутун жиддийлиги ва кўркамлиги билан мукаммал акс этгандир. Унинг уфқи ниҳоятда кенг ижодий биографиясисиз, маърифий қудратисиз салкам ярим асрли адабиёт қомусимиз хира ва қусурли бўлиб қоларди», дея ҳаққоний баҳо беради Ўзбекистон Республикаси ФА академиги, атоқли оқсоқол адибимиз Комил Яшин.

Шунинг учун ҳам Ғафур Ғуломни Покистон шоири Файз Аҳмад ва турк шоири Нозим Ҳикмат ҳам севганлар, уни Англия ва Жазоирда ҳам билганлар, асарларини Осиё ва Европа давлатларида ҳам нашр этганлар. Дўстлар унга қойил қолган, душманлар титраб қақшаганлар. Демак, у миллийликни, адабиётимиз ўзига хослигини куйлади. Негаки, байналмилаллик ҳам, миллийлик ҳам шакл ва мазмун соҳаларини қамраб олади. Жаҳондаги машҳур адибларнинг уни тан олишининг «сири» ҳам миллийликдан байналмилалликка ўтишидир.

Шу ўринда Ш. Рашидовнинг шоир ҳақидаги фикрларини ифода қилсак, яна бир бор унинг ижоди халқчил, халқ овози бўлиб янграганини англаймиз. «Ғафур Ғулом шеърий ижодининг халқчиллиги шундаки, у ҳамиша меҳнаткаш кишилар орасида бўлиб, ўзининг ёрқин асарларига халқ ҳаётидан илҳом ва мавзулар олади.

Ғафур Ғулом поэзиясининг халқчиллиги шундаки, у ўз асарларида жонажон халқининг ҳаёти ҳақиқатини, орзу ва ўйларини, ёруғ истиқболга бўлган ишончини акс эттирди», деган эди Шароф Рашидов.

Ғафур Ғуломни том маънода адабиётимизнинг билимдон тарихчиси, йирик тадқиқотчиси сифатидаги хизматларини алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим. У халқ орасида юриб, Муқимий асарларини қидирди ва топди. Шоирнинг «Биктур бой», «Лахтак», «Қурбақалар» шеърларини биринчи бўлиб Ғафур Ғулом кашф қилди. Учинчи шеърни у Андижон вилоятининг Ойим қишлоғида яшовчи Мулла Абдураззоқ Билит деган шоир бисотидан топди. Шунингдек аллома ўзбек миллий-озодлиги учун курашган, истиқболини кўра олган Фурқат, Аваз Ўтар ижодларига доир илмий-текшириш ишлари олиб борди. У Фурқатнинг янги ғазалларини матбуотда эълон қилди. Фурқатнинг туғилганига 100 йил тўлиши муносабати билан ёзган «Рус ва ўзбек халқлари дўстлигининг куйчиси» номли мақоласида унинг Тошкентдан чет элга кетиб қолишининг тарихий сабабларидан бири — подшо чиновниклари ўртасидаги муносабатнинг ёмонлашуви эканлигини таъкидлади. Бу тарихий ҳақиқатни ҳозир тўлалигича тан олишимиз лозим.

Ғафур Ғулом йирик адабиётшунос, академик-олим эди. Шунинг учун ҳам у Ўзбекистон ФА ҳақиқий аъзолигига сайланганди. У 1964 йилда Қобул шаҳрида Абдураҳмон Жомий туғилганлигининг 550 йиллик юбилей тантаналарида иштирок этиб, «Шарқ назми осмонининг икки порлоқ қуёши» деган мавзуда нутқ сўзлади. Ғафур Ғулом ушбу нутқида ўзбек ва форс-тожик адабий алоқалари тарихи саҳифаларини варақлаб, «XV асрнинг икки буюк сиймоси, назм осмонини чароғон қилган» Абдураҳмон Жомий билан Алишер Навоий ўртасидаги мустаҳкам ва самимий дўстлик, ижодий ҳамкорлик ҳақида гапирди.

У Афғонистонда бўлганида, адабиётимиз тарихига оид шахслар билан қизиқди. Шу хусусда унинг қуйидаги мактуби жуда характерлидир. «Ҳиротда Алишер Навоий, Ҳусайн Бойқаро, Гавҳаршодбегим, Мавлоно Жомийларнинг қабрларини зиёрат қилдим. Қолганларини борганда ҳикоя қилиб берурман», деб ёзади рафиқаси номига 24 февраль 1964 йилда.

Ғафур Ғуломнинг шахсий архивидан «Сайдаҳмад уста Саидазим ўғли Васлий», «Ажзий Хўқандий», «Маҳмуджон Абдулкарим ўғли», «Мир Маҳмуд Шамсиддин ўғли — Қори», «Ўзбек шоираси меҳри» каби шоирларнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида қизиқарли маълумотлор бор. Уларни тадқиқ қилиш, тарих саҳифаларини ниҳоятда қизиқарли, ҳаққоний фактлар билан тўлдириш пайти келди. Бу эса шоирнинг орзуси эди.

Шоирнинг тарихга бой ҳужжат — асрови (архиви)-ни кузатишда давом этамиз. Ғафур Ғулом ислом дини тарихининг ниҳоятда катта билимдони бўлган. Унинг ўнлаб ёзган илмий-маърифий мақолалари мисол бунга. Шоир номаълум Турсунбой исмли шахсга мактуб йўллаб, биргина «кофур» сўзига шунчалик батафсил жавоб берганки, ҳар қандай исломшунос ҳам қойил қолмай иложи йўқ.

У жаҳон халқлари дўстлиги куйчиси эди. Жаҳонгашта шоир Ғ. Ғулом қаерга бормасин дўстлар орттирар ва улар билан ижодий ҳамкорлик қиларди. «Халқларимиз ўртасидаги дипломатик муносабатлар тикланишидан олдин бошланган муносабатлар, ўзаро делегациялар алмашишлар эндиликда дипломатик алоқадар тиклангач, янада кучаймоқда, деб мактуб йўллаган эди япониялик М. Иноуэ. Мен Тошкентда, сизнинг ҳузурингизда бўлганимда ўзбекларни ўз юртимда меҳмон сифатида кўраман, деб ўйламаган эдим. Мана, ниҳоят, мен Тошкентдан биринчи меҳмонни кўрдим ва эндиликда Сизни ҳам тўла ишонч билан Токиода кўриш учун кутаман».

Ўша ҳар иккала аллома орзу қилган қутлуғ ва муқаддас тарихий кунлар етиб келди. Ўзбекистон ўз мустақиллигига эришиб, Ўзбекистон — Япония ўртасида дипломатик алоқалар ўрнатилди, ижодий, маданий-маърифий ҳамда иқтисодий муносабатлар равнақ топа бошлади.

Академик шоир Ғафур Ғулом ҳаёт бўлганида бу йил 90 ёшга тўлган бўларди. Лекин адиб ўлмас ижодий тарихий мероси билан ўзига абадийлик ҳайкали ўрнатди. Унинг асарлари эндиликда нафақат ўзбек халқининг, балки жаҳон халқларининг маънавий-маърифий хазинасидан муносиб ўрин олган.

Ғафур Ғулом айни пайтда фақат ижодкоргина эмас, ўз халқининг тарихи ва маданиятини мукаммал биладиган академик аллома, меҳрибон дўст, ғамхўр ота, бағри кенг, садоқатли инсон эди. Шунинг учун унинг уйи доимо ижодкорлар, олимлар, санъаткорлар ва турли касб эгалари ташриф буюрадиган серфайз, гавжум масканга айланганди. Ғафур Ғулом давримизнинг атоқли ижодкорлари К. Чуковский, Н. Погодин, М. Бажан, С. Вурғун, М. Турсунзода, С. Олейник ва бошқа кўплаб адабиёт вакиллари, шунингдек япон, немис, ҳинд, афғон, турк, француз адабиёти намояндалари, олимлари, тарихчилари билан яқин қадрдон ва ҳамкор эди. Улар айни бир пайтда Ғафур Ғулом тимсолида Ўзбекистонни, ўзбек халқининг олижаноб хислатларини, ўзлигини кўрардилар. Бу эса Ғафур Ғуломдек алломанинг ўзбек халқига, ўзбек элига бўлган меҳр-муҳаббатининг чексиз тимсолидир.

Карим НОРМАТОВ,
профессор,
Гулчеҳра АБРОРОВА,
доцент.

* ТАҲРИРИЯТГА КЕЛГАН ХАТ ВА ЖАВОБЛАРДАН *

ИНОБАТГА ОЛИНДИ

УЛУҒ Ватан уруши қатнашчиларидан Карим Турсунов, Турғун Йўлдошев, Асад Тўйчибоев ҳамда Камол Расуловлар Товоқсой қўрғонида истиқомат қилишади. Яқинда улар редакциямизга мактуб йўллаб ўзлари учун алоҳида дўкон йўқлиги, шу билан бирга озиқ-овқат тақсимотида ҳам турли камчиликлар борлиги ҳақида сўз юритишганди. Биз мана шу шикоят юзасидан Бўстонлиқ район ҳокимининг биринчи муовини К. Мирзааҳмедов имзоси билан жавоб олдик. Унда айтилишича, Бўстонлиқ райони ҳокими маҳкамасида мазкур шикоят муҳокама қилинган.

Ҳақиқатдан ҳам кейинги пайтда меъёрланган озиқ-овқат маҳсулотлари таъминотида бирмунча қийинчиликлар юз берган. Бунинг натижасида кўзда тутилган 800 грамм ўрнига 550 граммдан шакар, қанд ажратилган. Маълум миқдори эса тўй ва маъракаларга бериш учун омборга қўйилган. 1993 йилнинг январь ойида эса киши бошига бир килограммдан шакар, 0,5 килограммдан пахта ёғи берилган. Бу миқдорни кўпайтириш имконияти йўқлиги ариза муаллифларига тушунтирилган.

1992 йилнинг декабрь ойида матлубот жамиятининг бўрдоқичилик базасидан қорамол келтириб сўйилиб, Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига тарқатилган. 1993 йил 23 февраль куни Улуғ Ватан уруши иштирокчиларига 2 килограммдан гўшт, 1 килограммдан шакар ва ярим килограммдан пахта ёғи берилган.

Аризада кўрсатилган бошқа масалалар ҳам атрофлича ўрганиб чиқилиб, аризачиларга керакли тушунчалар берилган.

САБАБИНИ ЎЗИМИЗДАН ҚИДИРАЙЛИК

ЯҚИНДА Бекобод районида истиқомат қилувчи II гуруҳ ногирони У. Мамажоновдан шикоят хати олгандик: «Бекобод районининг Зафар қўрғонида истиқомат қиламан, — деб ўз мактубини бошлабди У. Мамажонов, — рўзномага ҳақиқат истаб мурожаат қилмоқдаман. Менинг сигиримни қандайдир бир шахс машинаси билан уриб, кўприк тагига ташлаб ўзи қочган. Бу ҳақда Давлат автомобиль назорати ходимларига хабар қилгандим. Мана шунча вақт ўтибдики, бирор натижа йўқ. Илтимос, ёрдам беринглар».

Ушбу шикоятни Бекобод райони ички ишлар бўлимининг бошлиғи О. Алимбетовга йўллагандик. Яқинда унинг имзоси билан жавоб олдик. Унда айтилишича, 1992 йил 10 декабрь куни фуқаро У. Мамажонов ўзига қарашли бўлган бир бош қорамолни далага қаровсиз ҳайдаб юборган. Шу куни моли уйга қайтмагач, эртаси куни у молнинг ўлигини кўприк тагидан топган ва бу ҳақда район ички ишлар бўлимига ариза билан мурожаат қилган. Олиб борилган суриштирув ишлари натижасида бу автомашинани топишнинг иложиси бўлмади. Шу сабабли 1992 йил 27 декабрда Ўзбекистон Республикаси жиноят процессуал мажмуасининг 5-моддаси 2-бандига биноан жиноят иши қўзғатишлик рад этилди.

МУҲАРРИРИЯТДАН: бундай мазмундаги мактублар кейинги пайтларда ботбот учраяпти. Шу ўринда бир савол туғилади. Ким айбдор? Бизнингча, бунинг сабаби молнинг эгаси бўлса керак. Чунки шу кунларда катта йўлларнинг четида на эгаси, на арқони бўлмаган моллар тез-тез учрамоқда. Ўз ўрнида улар автоуловлар қатновига ҳам катта қийинчилик туғдирмоқда.

ПРОКУРОР НАЗОРАТИДА

ЯНГИЙЎЛ район «Тинчлик» жамоа хўжалигида истиқомат қилувчи М. Пўлатова вафот этган отаси А. Исмоиловнинг ўлимида «Тошкентгўшт» тиббий-санитария бўлимининг шифокорларини айблаб, бизга шикоят йўллаганди. Ушбу шикоят юзасидан Тошкент вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасининг бошлиғи М. Бекнозова имзоси билан жавоб олдик. Унда айтилишича, М. Пўлатованинг шикояти вилоят кардиология диспансерининг бош шифокори Д. Джалдибаева ва шу диспансернинг бўлим бошлиғи У. Оқбердиевадан иборат ваколатли гуруҳ томонидан жойида текшириб чиқилган. Текширув натижасида шикоятда кўрсатилган далиллар қисман тасдиқланган. Ушбу шикоят текширув натижалари вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасида муҳокама қилинган.

Касални даволашда йўл қўйилган камчиликларни инобатга олган ҳолда Зангиота шифохонаси бош шифокорининг буйруғи билан «Тошкентгўшт» тиббий-санитария қисмининг бош шифокори С. Ж. Исхонбековга ҳайфсан, даволовчи шифокор Д. Эшонхўжаевага ва бош шифокорнинг даволаш ишлари бўйича муовини Ш. Сидиқовларга қаттиқ ҳайфсан эълон қилинган.

Текширув ҳужжатлари Зангиота райони прокурорига кўриб чиқиш учун юборилган.

ҲАМОН САФДАЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг немис-фашист босқинчилари устидан қозонилган Ғалабанинг 48 йиллиги арафасида уруш қатнашчиларини 10 минг сўм пул билан тақдирлаш ҳақидаги фармойишини Қибрай тумани фахрийлари ҳам катта миннатдорчилик билан кутиб олдилар.

— Урушни эсламай иложимиз йўқ, — дейди туман уруш ва меҳнат фахрийлари уюшмасининг раиси Жўра ота Хоназаров. Бировнинг отаси, бировнинг боласи, яна бировнинг суюкли ёри жанг майдонларида шаҳид кетди. Минглаб тирикларнинг қалбларида уруш очган жароҳат ўхтин-ўхтин янгиланиб туради. Орамизда уруш сабаб мажруҳ-ногирон бўлиб қолганлар бор. Уларга меҳр-мурувват кўрсатиш айни савоб. Республикамиз Президентининг ана шундай ишга қўл уриши кўнглимизни тоғдай кўтарди.

Туманимизда 20 минг навқирон йигит урушга кетиб, 8 минг нафари қайтиб келмади. Қуролдошлар сафи тобора камайиб бормоқда. Меҳнат фахрийларини қўшганда 16 минг кишимиз. Юрган дарё, ўтирган бўйра, дейдилар. Кексаларимиз ҳали-вери қариликни бўйинларига оладиганлардан эмас. Ёшлик ғайратлари сўнмаган. Ҳарна бўлса-да фойдамиз тегсин, дейишади. Ўтган йили туманда етиштирилган пилланинг деярли ярмини фахрийлар парваришлаб беришди, фермер хўжаликлари ташкил этиб, 16 минг тонна сабзавот етиштиришди.

Ғалаба байрами айёмида туманда йўқланмаган биронта ҳам фахрий қолмади. Ночор-ногиронларга совға-саломлар уйларига элтиб берилди. Ётиб қолганларга кўрпа ва ёстиқлар инъом этилади.

П. НИШОНОВ,
ЎзА мухбири.

● ТОШКЕНТ районн ҳокимияти Улуғ Ватан уруши қатнашчилари учун катта байрам ташкил этди. Маҳаллаларининг аҳолиси, ёшлар кекса оқсоқолларимизни Улуғ Ғалабанинг 48 йиллиги билан қизғин табрикладилар, уларга сиҳат-саломатлик ва узоқ умр тиладилар. Суратда: уруш фахрийларига совға-саломлар топшириш пайти.
Р. НУРИДДИНОВ олган сурат. (ЎзА).

* Футбол *

ДУРАНГНИ ЁҚТИРМАЙДИГАН ЎЙИН

● БИЛЛУР соврин учун мусобақаларда фақат ҳужумни ўйлаб иш кўрган ва кўпроқ тўп киритган томонгагина омад кулиб боқади. Кейинги босқичга чиқиш учун ўзаро баҳсда ғолиб келиш керак. Ўзбекистон кубоги учун 1/16 финал беллашувларида бўлиб ўтган навбатдаги 16 та ўйиннинг 15 тасида томонлар устун келиб, фақат биттагина учрашув 1:1 ҳисобида дуранг бўлиб тугади. 9 та ўйинда майдон эгалари ғолиб келган бўлса, 6 тасида омад меҳмонларга кулиб боқди. Энг йирик ҳисоблар Навоий ва Марғилон шаҳарларида қайд этилди. «Зарафшон» «Политотдел» жамоасига 0:5 ҳисобида ютқазган бўлса, «Атласчи» «Маъданчи»ни ана шундай ҳисобда мағлубиятга учратди. Республика миллий биринчилигининг олий табақасида пешқадамлик қилаётган Тошкентнинг «Пахтакор» ва Фарғонанинг «Нефтчи» жамоалари ғалабага эришдилар. Тошкентликлар Чирчиқда «Кимёгар» футболчиларини 3:1 ҳисобида енгишган бўлса, фарғоналиклар Гулистоннинг «Шифокор» жамоасини 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратишди. Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди. «Навбаҳор» — «Косонсойчи» — 1:0, «Бағдодчи» — «Наврўз» — 0:2, «Ситора» — «Сурхон» — 0:1, «Трактор» — «Локомотив» — 1:1, «Суғдиёна» — «Нурафшон» — 1:0, «Насаф» — «Машъал» — 4:2, «Динамо» — «Прогресс» — 3:1, «Савай» — «Орол» — 3:1, «Янгиер» — «Норин» — 3:0, «Шаҳрихончи» — МХСК — 1:2, «Чирчиқ» — «Бахт» — 4:2, «Темирйўлчи» — «Олмалиқ» — 0:1.

Жавоб учрашувлари 19—21 май кунлари бўлиб ўтади.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

Ўзбекистон Республикаси Марказий Банки Тошкент вилоят бошқармаси жамоаси шу бошқарма бошлиғининг муовини Т. Й. Йўлдошевга онаси
Ҳамробу МАДРАИМОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА — КЎРИНГ, ТОМОША ҚИЛИНГ

Чоршанба, 12. V

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Лола Оқилова рақсга тушади». Фильм-концерт.
8.00 «Маҳаллада дув-дув гап». Бадиий фильм.
9.20 Турк тили.
9.50 «Ёшлик» студияси. «Истеъдодларни излаймиз».
10.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика. ЭҲМ халқ хўжалигида.
11.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
11.15 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси хизмат кўрсатган хор жамоасининг концерти.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Кичкинтой» устахонаси.
18.40 «Тоғдаги йилқилар». Телефильм.
18.50 Раъно Қурбоналиева куйлайди.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Шаърият дафтаридан». Миразиз Аъзам.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Кекса санъаткорлар». Ўзбекистон халқ ҳофизи Ортиқхўжа Имомхўжаев.
20.45 «Сувдаги акс». Манзарали фильм.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Давлат солиқ Бош бошқармаси фаолиятидан». Бевосита мулоқот.
22.30 Жумҳурият газеталарининг шарҳи.
22.40 «Дўрмон гурунглари».
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 «Билим сарчашмалари».
19.05 «Спринт».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Тошкент: шаҳар юмушлари».
20.50 «02» тўлқинида.
21.10 «Ер-ёр». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20— Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Қувноқ нотачалар».
8.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.20 «Саодо кўприги».
9.50 «Анахну Кан» ансамбли ижро этади (Исроил).
10.20 Мультфильмлар.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
11.20 «Батальонлар ўт очишни сўрашапти». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 3 ва 4-сериялар.
13.35 Телефильм премьераси.

●

14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 Мультфильмлар.
16.00 «Қизлар ўртасидаги сир».
16.20 «Парвоздаги уй». Кўп серияли мультфильм премьераси. 9-серия.
16.50 «Технодром».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.25 «Сўқмоқ». Телефильм.
17.35 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Ишонч ёрлиғи» кўрсатувини таништиради.
18.00 «Мулкдор алифбоси».
18.15 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.00 «Кремль деворлари ортида».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.20 Телевизион танишув. Урмас Отт Исландия президенти Вигдис Финнбогадоттир билан суҳбатлашади.
20.55 Футбол. Россия чемпионати. «Торпедо» (Москва) — «Динамо» (Москва). 2-тайм. «Торпедо» стадионидан кўрсатилади.
21.40 «Оловли фаришта». Тошкент опера ва балет театрининг спектакли.
23.10 Янгиликлар.
23.45 «L—клуб».
00.30 «Матбуот-экспресс».

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!
Профилактика муносабати билан чоршанба, 12 май куни «Дубль IV» кўрсатувлари соат 14.55 дан намойиш этилади.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
14.55 «Сигнал».
15.10 Янгиликлар.
15.25 «Рост» студияси.
15.55 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ».
16.40 «Сизнинг ҳақ-ҳуқуқингиз».

*

17.00—19.40
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
19.40 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 166-серия.
20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
21.45 Криминал хабарлар экрани.
22.00 «Шўнғувчи бомбардимончи самолёт хроникаси». Бадиий фильм.
23.30 Спорт кўрсатуви.

Пайшанба, 13. V

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Саодат». Фильм-концерт.
8.00 «Шароитга қараб иш тут». Бадиий фильм.
9.05 Араб тили.
9.35 Телефильм.
9.45 «Ёшлик» студияси. «Кичкина деманг бизни».
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ботаника. Ўсимликлар ва табиатда ўзаро уйғунлик.
11.00 «У «Гиря»ни севарди». Телефильм.
11.30 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
11.45 «Шоирлар — болаларга».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ёшлик» студияси. «Талабалик йилларим».
18.50 «Чорраҳа». Наманган вилоятидан кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Мутахассис маслаҳати». Чорвачиликда ривожланадиган касалликларнинг олдини олиш.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Излай-излай топганим». Тўра Сулаймон қўшиқлари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Чақноқ юлдузлар». Кинокўрсатув.
22.30 «Зулматни тарк этиб». Бадиий фильм.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.00 «Мўъжизалар куни». Телефильм.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Космонавтика уфқлари».
20.30 «Пульс». Хабарлар.
20.45 «Бу оқшомда».
21.55 Жумҳурият газеталарининг шарҳи.
22.05 «Пульс». Хабарлар.
22.20 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

4.55, 8.20, 14.20, 20.20 —Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.25 «Забайкальский самоцвет» рус халқ чолғулари камер оркестри чалади.
8.45 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.30 «Ҳайвонот оламида» (сурдо таржимаси билан).
10.10 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
11.20 «Монмартр томи остида». Телевизион бадиий фильм.
13.40 «Миллион кўзлар учун сир». «Хайрлашув». Илмий-оммабоп фильм премьераси («Форафильм» студияси).

●

14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 Мультфильм.
15.35 Хит-мастер. «50х50».
16.25 «Ягона дунё».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.20 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.00 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.45 «Театр + ТВ».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Марк Захаровнинг серпантини».
21.25 «Динамо» билан бирга». «Динамо» Бутунроссия жамиятининг 70 йиллигига.
23.00 Янгиликлар.
23.35 Футбол. «Уэмбли сари йўл».
00.35 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 Мульти-пульти.
8.20 «Мутлақо махфий».
9.15 РТВ —сайланмалар: «Тўртинчи девор».
11.10 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 166-серия.
12.00 РТВ — сайланмалар: «София қаерда бўлса — Новгород ҳам шу ерда».
12.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.05 Кундузги сеанс. «Яхшиликча хайрлашсак...». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
15.20 Янгиликлар.
15.35 Трансросэфир. «Урал варианти».
16.25 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.

*

17.00—19.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

●

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
19.30 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 167-серия.
20.20 Спорт кўрсатуви.
20.25 «Осиё овози-93».
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 Футбол. Финал. Кубок эгаларининг кубоги. «Антверпен» — «Парма».

Жума, 14. V

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Дарахт ва унинг илдизлари». Телефильм.
8.00 «Семурғ». Бадиий фильм.
9.15 «Зарипов чавандозлари». Телефильм.
9.45 «Ёшлик» студияси. «Тежамкорлик сирлари».
10.25 «Саломат бўлинг!».
10.45 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
11.00 Болалар учун. «Табиат алифбоси».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Тоғнинг гули ўзгача». «Ўзбектелефильм» премьераси.
18.30 «Ёшлик» студияси. «Фарғона тонг отгунча...».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Ҳуқуқий умумтаълим истиқболлари».
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Мусиқали лавҳа.
20.35 «Тадбиркор» банки фаолиятидан».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Қўшиқ рақсга уланса». Курсия Эсонова ва Наима Юсупова.
22.15 «Қайнона». Бадиий фильм.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 БИШКЕК КЎРСАТАДИ

● «ОРБИТА IV»

4.55, 8.20, 14.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.25 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Усталар шаҳри». Бадиий фильм.
10.00 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
11.20 «Америка М. Таратута билан».
11.50 «Ит юрак». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Бридж».
14.50 «Бизнес-класс».
15.05 «Ён дафтар».
15.10 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Усталар шаҳри». Бадиий фильм.
16.45 «Иш».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.20 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Маккага йўл» кўрсатувини таништиради.
17.45 «Инсон ва қонун».
18.10 «Америка М. Таратута билан».
18.45 «Мўъжизалар майдони».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Матбуот-экспресс».
20.40 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
20.55 «КТВ-I» ва «Франс интернасональ» канали таништиради. «Икки баравар...». Бадиий детектив фильм премьераси (Франция, Швейцария).
«ВИД» таништиради:
22.25 «Сиёсий бюро».
23.35 «Музобоз».
00.15 «Авто-шоу».
00.30 «Хит-конвейер». Танаффус пайтида (23.00) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 «Ретро-шлягер».
8.25 «Тилла шпора».
8.55 «Сиёсат майдонида».
9.50 «Оқ қарға».
10.35 Ишдан бўш пайтингизда. «ТВ-ателье».
10.50 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 167-серия.
11.40 «Земфира Жемчужная табори».
12.35 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.00 «Ижица».
13.30 Трансросэфир. «Усталар шаҳри».
14.00 «Телебиржа».
14.30 Янгиликлар.
14.45 «Рост» студияси. «Т»—клуби».
15.15 Мульти-пульти.
15.25 Спорт кўрсатуви.
15.35 Жума кунлари Дисней. «Ер сайёрасига юборилган». Бадиий фильм. 10-серия.

●

16.25—17.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

●

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.20 Польша телевидениеси кунлари. «Крулей она» бадиий фильми таништирилади.
19.25 «Аквариум» джаз-клуби (Польша ТВ).
19.55 «Ҳар бир кун байрам».
20.05 «Асил ҳолича...».

●

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

●

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «Даниэль Ольбрихский». Ҳужжатли фильм (Польша ТВ).
22.05 «К-2» таништиради. «Ню».

Шанба, 15. V

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

●

8.00 «Министр бўлмоқчиман». Бадиий фильм.
9.30 «Алифбо сабоқлари».
10.00 «Шарқ дурдоналари» Шерихон Хуршид. 1-қисм.
11.00 «Ўзбекистон спорти».
11.20 «Анъана ва замон».
11.55 «Салом, ёшлар».
12.40 «Наврўз». «Ўзбектелефильм» премьераси.
13.00 «Ўзбекистон бастакорлари». Султон Ҳайитбоев.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Қўнғироқча».
18.50 «Сиҳат-саломатлик». Шифокор олимларнинг поликлиника хизмати.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Кичик концерт.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Мулоҳаза». Бухоро театрининг «Юрагимни сотаман» спектакли ҳақида.
21.00 «Туркистон» ахбороти.
21.30 «Хаёлимда ўзинг». Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Уғилой Муҳамедова.
22.15 Жумҳурият газеталарининг шарҳи.
22.25 Ғафур Ғулом таваллудининг 90 йиллигига бағишланган юбилей кеча. Алишер Навоий номидаги Давлат академик опера ва балет Катта театридан олиб кўрсатилади (ёзиб олинган).
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ

● «ОРБИТА IV»

5.55, 7.30, 14.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Эрталабки гимнастика.
6.10 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
6.55 Янгиликлар.
7.35 «Матбуот-экспресс».
7.45 «Моторлар оламида».
8.15 «Ўз-ўзингга мадад бер».
8.45 «Марафон-15» — кичкинтойларга.
9.10 Шанба кунги дастхат.
9.40 Инсон институти.
10.10 «Рус олами».
10.50 «Қизил космос». Телефильм премьераси. 11-фильм — «Сирли космос».
11.20 «Мусиқий дўкон».
11.50 «Князь Шарқдан келадими!». С. Алексеевнинг Осиё туркуми.
12.20 «Мулкдор алифбоси».
12.30 Режиссёр Г. Панфилов фильмлари. «Оловда кечув йўқ».
14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Шаҳзода ва Сув париси». Кўп серияли мультфильм премьераси. 3-серия.
14.50 «Мусиқий хонадон». Россия — Австрия кўрсатуви.
16.20 «Қизил квадрат».
17.00 «Брэйн-ринг».
17.50 «Ҳамёндаги джаз». Фильм-концерт.
18.50 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Бенуқсон йигирма». Телевизион бадиий фильм премьераси. «Майк Хаммер» телесериалидан.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 Янгиликлар.
20.20 «Коламбия пикчерс» таништиради: «Помпейнинг сўнгги кунлари». Етти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
21.20 «Ультра-си» спорт кўрсатуви. Футбол. Англия кубоги. Финал. 2-тайм. Лондондан кўрсатилади.
22.10 «Резонанс» студияси таништиради.
22.30 «Туманли тонг». Концерт.
22.45 «Қорқиз ва етти гном». Э. Рязанов Е. Киселев билан суҳбатлашади.
23.30 Янгиликлар.
00.05 «Матбуот-экспресс».
00.15 «Сно-видение» тунги канали.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.20 «Оламга ўз нигоҳи билан қараш».
7.45 «Винил чангалзорларида».
8.15 «Рост» студияси, «Бизнинг «Аралаш-қуралаш».
8.45 «Пигмалион».
9.15 «Кузирхоним».
9.45 Лариса Неделягинанинг шеър ва қўшиқлари.
10.15 Биз севган комедиялар «Омад кулиб боққанда». Бадиий фильм.

11.40—14.45
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ
1. «Ягона оилада».
2. «Чисен». (корейс тилида).
3. «Гулпак» (қорақалпоқ тилида).
4. «Дўстлик маршрутлари. Тошкент—Жамбул».
5. «Манбалар».

* * ●

6. «Ҳамкорлик ришталари» «Ўрта Осиё транс» фирмаси ҳақида.

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
14.45 «Чегарасиз футбол».
15.40 «Бола тилидан».
16.10 Польша телевидениеси кунлари. «Диққат, ҳайвонлар...» (Польша ТВ).
17.25 «Замонавий қуйларнинг ихчам рўйхати». Болалар учун танлов кўрсатуви (Польша ТВ).
18.00 «Ҳар бир кун байрам».
18.10 Спорт кўрсатуви.
18.15 «Ханя». Бадиий фильм (Польша ТВ).
19.45 «Мусиқий танаффус» (Польша ТВ).
20.00 «Кимсасиз орол». Дам олиш кўрсатуви (Польша ТВ).
20.50 Польша телевидениеси кунларининг ёпилиши.
20.55 «Экспомарказ» таништиради.

●

21.00—23.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

Якшанба, 16. V

● ЎзТВ I

7.00 «Танбур». Телефильм.
7.20 «Назм ва наво». Фузулий лирикаси.

●

8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 15—16-сериялар.
10.00 Инглиз тили.
10.30 «Шарқ дурдоналари». Шерихон Хуршид. 2-қисм.
11.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Яшил чироқ».
12.15 «Инсон ва замин». Хоразм вилоятидан кўрсатув.
13.15 Республика ёш хонандалар танлови ғолибларининг концерти.
14.30 Тижорат канали. «Жаннат макони». Наманган вилоятидаги «Косонсой» санаторийси ҳақида.

* ● *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Пахтакор» — «Косонсойчи». 2-тайм. «Пахтакор» Марказий ўйингоҳидан олиб кўрсатилади.
18.50 «Жасур чўпон бола». Мультфильм.
19.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Санъат ғунчалари».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.55 «Санъат дўстликка чорлайди».
21.00 «Ҳафтанома».
22.00 Юлдуз Абдуллаева куйлайди.
22.50 «Ойнаи жаҳонда».
23.05 «Сени излайман». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм.
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

8.05—11.00 БИШКЕК КЎРСАТАДИ.

* ● *

18.30 БИШКЕК КЎРСАТАДИ

● «ОРБИТА IV»

5.45, 18.00, 21.45 — Кўрсатувлар тартиби.
5.55 «Руҳни чиниқтириш».
6.55 Янгиликлар.
7.30 Эрталабки гимнастика.
7.40 «Спортлото» тиражи.
7.55 «Марказ».
8.25 «Эрта саҳарлаб».
8.55 «Ҳамма уйдалигида».
9.25 Мультфильм.
9.35 «Тонг юлдузи».
10.25 «Пи белгиси билан».
11.15 «Ҳарбий ревю».
11.45 «Қора кўркам от саргузаштлари». Болалар учун кўп серияли телефильм премьераси.
12.10 «Янги авлод танлайди».
«КТВ-1» ва «Франс интернасональ» канали таништиради:
13.00 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
13.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.

●

14.00 Янгиликлар.
14.15 «Саёҳатчилар клуби».
15.05 «Ҳунарли хор бўлмайди».
15.10 Мультфильмлар премьераси: «Каспер ва унинг дўстлари», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
16.00 «Ғилдирак». Қисқа метражли бадиий телефильм.
16.20 «Эфирда бевосита мулоқот».
17.00 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
17.45 Янгиликлар.
18.05 «Большой театр. Кунлар ва оқшомлар». А. Хачатурян. «Спартак» балети.
20.55 Эълонлар.

●

21.00 «Якунлар».
21.50 XVIII Москва кинофестивали олдидан.
22.05 Катталар учун мультфильм.
22.15 «Тасвирдаги сурат». Богдан Титомир.
23.00 Янгиликлар.
23.35 «Катта сайил».
00.20 «Қадимий тароналар». Киноконцерт.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.20 «Рост» студияси. «Унутилган кун».
7.50 Мульти-пульти.
8.00 «Гап-гаштакларни қўмсаб».
8.30 «Ухшаш дунёлар».
9.00 «Агар сизга...».
9.30 «Ати-бати...».
10.00 Кипрас Мажейка. «Жанубий Африкадан репортажлар».
10.30 Тангрий фильмлар кинотеатри. «Нотинч кун». Бадиий фильм.

●

12.05—15.10
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ
1. «Везнен мирас» (татар тилида).
2. «Вурч» кўрсатуви.
3. «Умид» (уйғур тилида).
4. «Дийдор» (қозоқ тилида).

●

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
15.10 Диснейнинг сеҳрли олами. «Винни Пухнинг янги саргузаштлари», «Қора плащ».

●

16.00—17.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.20 Эй-Би-Си билан якшанба оқшомида. «Жаклин Кеннеди». Бадиий фильм (АҚШ). 1 ва 2-сериялар.
20.00 Телеэкранда биринчи марта. «Баттерфляй». Роман Виктюк ҳақида фильм.

●

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

●

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «А» программаси «Евровидение-93» қўшиқлар танловида. Ирландиядан олиб кўрсатилади.

Тошкент ҳақиқати

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Телефонлар:
ХАТЛАР ВА ОММАВИЙ ИШЛАР БЎЛИМИ — 33-40-48.
АХБОРОТ, ТИЖОРАТ ВА ЭЪЛОНЛАР БЎЛИМИ — 33-99-15.

● Эълон ва билдирувлар кечиктирилмай чоп этилиши кафолатланади.
● Факт ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар.
● Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар Бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000094. Буюртма Г—224. 30675 нусхада босилди, ҳажми—2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти—20.30. Босишга топширилди — 21.45.